

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Corintios

Po¹ jmu² sí² lá² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² juú² Corinto
 1 Jná¹³ la³² Po¹, tsá² má²ca³te³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ la³ jáun²
 ca³lí³hnió³ tsú² hnga², hi³ lín¹³ jná¹³ *ti³² tsá² quian³² jé¹
 Jesucristo, quiúnh¹ jná¹³ siáh³ Sóstenes reh² dí², 2 hi³ jmu²
 jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tin¹ hnoh² tsá² lín³ náh² cuáh³² quioh²¹
 Dió³² tí³ já¹ juú² Corinto ní², tsá² má²ca³jmu³ Dió³² hi³ lín¹³
 náh² tsá² joh¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² náh² quiúnh¹
 Cristo Jesús. Dió³² má²ca³te³ hnoh² hi³ lín¹³ náh² tsá²
 joh¹ tsú², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² zian² ñí¹ siáh³ siáh³,
 ní¹juáh³ tsá² má²quien² Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí². Hnga²
 hí³ bíh¹ lín³ Juo¹³ tsá² hí³ jí³ Juo¹³ jnoh¹ ní² siáh³. 3 Cuí¹
 má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí², quionh³ Jesucristo
 Ti³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ hnoh² zian² náh²
 cáun² hi³ re² hi³ tin².

Lí²mieh² tsú² cun³quionh³ Cristo

4 Jmáí¹ ca³la³ jí³² cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tin¹
 hnoh², cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ la³jí³² hi³ lí¹ hian¹ hnoh² jáun²
 ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Cristo Jesús. 5 Quí¹ cun³ñí¹
 hi³ má²ná¹cunh² quiúnh¹ Cristo bíh¹ hnoh², hi³ jáun²
 má²ca³lí³ hánh³ náh² ca³ti²¹ la³jí³² hi³ hléh¹ náh² jí³ la³jí³²
 la³ cun³ hi³ ñíh¹ náh² ní² siáh³. 6 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹
 lí³, hi³ má²ca³lí³ tson² ñí¹con² hnoh² la³jí³² la³ cun³ hi³
 má²ca³niéih² náh² hi³ ca³tin¹ Cristo. 7 La³ ní² bíh¹ lí³,
 hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí³hniauh²³ quián¹³ hnoh² la³
 cun³ hi³ cue³² Dió³², tá¹la³ ná¹he² ná¹janh³² náh² jmáí¹ hi³

cuánh³² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí². ⁸ Hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ná¹ pin³ honh² náh² ca³ la³ ñí¹ cá¹ táuh³ jmái¹, hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² lí¹³ chá³² hí¹ cáun² tso³ quián¹³ hnoh² ní¹ má¹ jaunh³² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí². ⁹ Qui¹ tiú² nio² bíh¹ má² tí³² Dió³² jái¹³ quioh²¹, hi³ hí³ bíh¹ Tsá² ca³ te³ hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá² honh¹ cu³ tí³ quiúnh¹ Jesucristo Jon² tsú², Tsá² lín³ hí³ Tí³² Juo¹³ dí².

Hí³ ná¹ tsoh³ tsá² lín³ cuáh³²

¹⁰ Jáun² né³ reh², cha¹³ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí² hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹ con² hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá² honh¹, ha³ lí² jmú² náh² ná¹ tsoh³ ja¹ quián¹³. Tí³ re² jmu³ náh² pí³ jí³ lín², hi³ cá² ñí¹ hi³ ná¹ tioh³ honh² náh² jí³ hi³ ná¹ lín²³ náh² ní² siáh³. ¹¹ Juanh³² jná¹³ la³ ní² ñí¹ con² hnoh² reh², qui¹ hliá² tsá² hñú¹³ Cloé má² ca³ zái³ jná¹³ hi³ zia³² hniéi² ja¹ quián¹³ hnoh². ¹² La³ cun³ lí¹³ juanh²¹ jná¹³ cú² jueh³² tá² chí²¹, hi³ hnoh² la³ hléh¹ náh² la³ siáh³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² náh²; zian² hnoh² juánh³ náh² la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Po¹”; zian² tsá² juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Pé¹”; hi³ ma³ jan² né³ juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Cristo”. ¹³ Tí³ la³, ¿hí¹ má² ca³ jmú³ Cristo hi³ ná¹ tsoh³ ñí¹ con² hnga²? ¿Hí¹ Po¹ uá¹ la³ ca³ taun³ crei²¹ hi³ ca³ tin¹ hnoh² dúh¹? Ho³ ¿hí¹ cáun³ hnoh² jmái² hi³ lín¹ hi³ hain²¹ náh² tí³ con² Po¹ dúh¹? ¹⁴ Tí³ la³ ;tiá¹ hmah¹ Dió³² hi³ hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ca³ ziau³ jná¹³ jmái², tí³ la³ jí³² la³ ñú² Crispo quionh³ ñú² Gayo bíh¹ ca³ zion³ jná¹³ jmái²! ¹⁵ Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ cáun³ jmái² hi³ lín¹ hi³ hen² tí³ con² jná¹³. ¹⁶ Tson² bíh¹ la³ ca³ zion³ jná¹³ jmái² tsá² hñú¹³ Estéfanos uá² jai³², tí³ la³ la³ jmí¹ lí³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² siánh³ tiú² uú² ca³ zion³ jná¹³ jmái². ¹⁷ Qui¹ tiá² ca³ ze³ yáh³ jná¹³ Tsá² lín³ Cristo hi³ zion¹ ná¹ jmái² tsáu², tí³ la³ ca³ ze³ tsú² jná¹³ hi³

ñí¹hléh³ ná¹ jú¹ chú³² bíh¹; tí³la³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ ca³cháunh³ chí¹ jan² tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ yáh³ má¹ná¹, qui¹ sá¹jmí¹ la³ jáun² dúh¹, hi³ jáun² tiú²uú² jmí¹ lí³ quien² yáh³ hi³ jun³ Cristo tsoh² crei²¹.

Cun³quionh³ Cristo bíh¹ lí²lin¹ hi³ pin³ Dió³² jí³ hi³ quia³lín³ siáh³ jmí¹ tsí³

¹⁸ Jú¹ chú³² hi³ ca³tí²¹ hi³ jun³ Cristo ñí¹ crei²¹ lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² jë¹ tsá² cáun¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ná¹tsá²hín³; tí³la³ ñí¹con² jnoh¹ tsá² má²ná¹liáun²³ dí² né³, jú¹ chú³² ní² dá² quian³² pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹. ¹⁹ La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: Jná¹³ jmu¹ hi³ tiá² lin¹ ñí¹ quien² la³ cun³ hi³ cháunh²³ tsí³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³, hi³ tí³ có³² bíh¹ chá¹³ jná¹³ siáh³ jí³lí³² hi³ há² ngí²³ tsá² jlánh¹ re² há² ngí²³.

²⁰ Jáun² né³ ¿ha³ dá² jinh¹ uú² jmu³ ta²¹ ta³né³² tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³, ho³ tsá² lín³ tí³², ho³ tsá² jlánh¹ re² tñ² juú² hlénh²³ hi³ má²cú¹ má²ren²¹ jái¹³ ca³tí²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²? ¿Qui¹ jë¹ tsá² cáun¹ bíh¹ má²ca³jmah³ Dió³² la³jí³² jë¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ zian² ñí¹ hué²¹ lá²? ²¹ Dió³² bíh¹, Tsá² qui³ quia³lín³ jmí¹ tsí³, ca³jmú³ hi³ cónh³ tiá² há¹ ngí¹³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² cun³quionh³ hi³ quia³lín³ jmí¹ tsí³ tsú² hmóu³²; qui¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² líón³² tsáu² cun³quionh³ jú¹ chú³² bíh¹, ní¹juáh³ lí³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹, uá¹jinh¹ jú¹ chú³² jáun² niéih³ la³jmí¹ niéih³ jë¹ tsá² cáun¹ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ ní².

²² Qui¹ tsá² *judíos hnió³ jé³ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³², hi³ tsá² *griegos né³ hnauh² jë¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ bíh¹; ²³ tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hléh¹ jái¹³ ca³tín¹ Tsá² lín³ Cristo, Tsá² cá²taun³ hí³ crei²¹ bíh¹. Tsá² judíos lín²³ hi³ jú¹

chú³² lá² lí³ jú¹ hlah³ bíh¹, hi³ *tsá²cá²jo²¹ né³ lín²³ hi³
 jái¹³ lá² lí³ la³jmí¹ lí³ jě¹ tsá² cáun¹; ²⁴ tí³la³ hi³ ca³tin¹
 tsá² má²ca³te³ Dió³² má¹ná¹, cuí¹ tsá² judíos cuí¹ tsá²
 griegos, cun³quionh³ Tsá² lín³ Cristo hí³ bíh¹ má²lí²lin¹
 pí³ quioh²¹ Dió³², jí³ hi³ lí²lin¹ siáh³ hi³ Dió³² bíh¹ Tsá²
 hú¹tá¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³. ²⁵ Quí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³
 cháunh²³ chí¹ Dió³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ cháunh²³ chí¹ tsá²
 quia³lín³ jmí¹ tsí³, uá¹jinh¹ tsáu² lín²³ hi³ lí¹ ngo¹ lí¹ lí²¹
 bíh¹ hi³ cháunh²³ jáun² chí¹ Dió³². Hi³ lí³ua³ cáun² hi³
 lín²³ jáun² tsáu² hi³ jlánh¹ bíh¹ tsí¹juí³ quioh²¹ Dió³², hi³
 jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ pí³ quioh²¹
 tsá²mi³cuóun². ²⁶ Jáun² né³ reh², sá¹ní² cónh³ jmí¹ jie³,
 cú¹píh²¹ tsáu² bíh¹ hnoh² tsá² má²ca³te³ Dió³² hi³ quia³lín³
 jmí¹ honh² náh² ca³tí²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²; hi³ cú¹píh²¹
 tsáu² bíh¹ siáh³ hnoh² tsá² hauh³² náh² jái¹³, ho³ hi³ lín³
 náh² tsá² cá² mí¹zionh² tsá² quien². ²⁷ Quí¹ tí³ mí²jeín³²
 bíh¹ ca³jmú³ Dió³²; tsá² tí³ jlánh¹ bí¹ cáun¹ hi³ ca³tin¹ tsá²
 zian² hngá¹máh³ lá² bíh¹ ca³quianh³ tsú² cú²jueh³², hi³
 jáun² la³ jáun² lí¹³ tá¹tonh¹ hua³heih²¹ tsá² jlánh¹ quia³lín³
 jmí¹ tsí³; hi³ má²ca³quianh³ tsú² siáh³ tsá² jlánh¹ tsí¹juí³
 hi³ ca³tin¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³
 lí³ heh³ tsá² jlánh¹ bíh¹ ná¹pin³. ²⁸ Dió³² má²ca³quianh³
 tsá² tiá² lin¹ ñí¹ quien² hi³ ca³tin¹ tsá² zian² hngá¹máh³
 lá², tsá² tiá² hin² quiú² jéi²³, la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, tsá² jun³
 lin¹ tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ chan³ tsú² tsí¹juí³ tsá²
 jlánh¹ jmí¹ ná¹quien², ²⁹ hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ hí¹
 jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ tonh² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³². ³⁰ Tí³la³
 hnga² bíh¹ Dió³² má²ca³cunh³ hnoh² quiúnh¹ náh² Cristo
 Jesús; hi³ má²ca³jmú³ tsú² siáh³ hi³ cun³quionh³ hí³ dí²
 má²ca³lí³tsin² jnoh¹ hi³ he³ dá² jaun³² hi³ quia³lín³ jmí¹ tsí³

tsú²; qui¹ cun³quionh³ Cristo bíh¹ má²ca³li³ chun¹ dí² ta³ ñí¹ Dió³², jì³ hi³ má²ná¹chan¹ dí² siáh³ ñí¹con² tsú², jì³ hi³ má²ná¹liáun¹ dí² ní² siáh³. ³¹ Cun³ñí¹ hi³ ní² bíh¹, rá¹juáh³ ñí¹ Sí² la³ lá²: “Ní¹juáh³ zian² tsá² hnió³ jmu³ tonh², tí³ re² cuí¹ jmu¹ tsú² tonh² hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí², cha³ jmí¹ jmu³ tsú² tonh² hi³ ca³tin¹ hnga²”.

2

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ Cristo, Tsá² ca³taun³ crei²¹

¹ Hnoh² reh², jmí¹ ñéi¹ jná¹³ hi³ ca³ñí¹lieh¹ ná¹ hnoh² jú¹ tson² [hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ jáun²] quioh²¹ Dió³², tiá² ca³hléh³ yáh³ jná¹³ jè¹ tsá² jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³, ho³lá²dá² jú¹ quiáh¹. ² Qui¹ jmí¹ cá¹ñí²¹ jná¹³ ja¹ ní² quián¹³ hnoh², cáun² tán¹ bíh¹ hi³ ca³li³hnó³² jná¹³ má¹quien¹³ ja¹ la³jí³² hi³ ño¹, jmáh³la³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, Tsá² cá²taun³ hi³ crei²¹ bíh¹ ca³li³hnó³² jná¹³ lí³ ño¹. ³ Jná¹³ jmí¹ lín³ ná¹ jan² tsá² huán¹ tsí³ bíh¹ jmí¹ cá¹nó²¹ ná¹ jáun² ta³ máh¹ hnoh², jì³ ca³la³ hi³ juán²³ ná¹ siáh³ hi³ lí¹ hú¹ cóh²¹ tsín³²; ⁴ hi³ jmí¹ ca³hléh³ jná¹³ jáun² ñí¹con² náh² hi³ ca³ma³ta¹³ jná¹³ hnoh² jú¹ chú³² né³, ha³ tiá² ca³li³hnó³² yáh³ jná¹³ hi³ chá¹³ cáun² honh² hnoh² cun³quionh³ jè¹ tsá² jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³. Tí³la³ cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ jì³ pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ ca³híe³ jná¹³ hnoh² jú¹ chú³², ⁵ hi³ jáun² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ lí¹³ nio² cáun² honh² náh², jun³juáh¹³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ jlánh¹ re² cháunh²³ chí¹ tsá²mi³cuóun² yáh³.

Dió³² má²jnia³² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹

⁶ Hi³ jáun² né³, ja¹ quioh²¹ tsá² má²ná¹pin³ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ hléh¹ jnoh¹ jè¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³. Tí³la³ jái¹³

jáun² né³, jun³juáh¹³ jë¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ zian² ñí¹ hué²¹ lá² yáh³, sa³jun³ jë¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá² siáh³, la³ cun³ tsá² he² hná¹ hí¹tsá²son² jmái¹ hi³ quien² yáh³.
 7 Quí¹ jë¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ hi³ hléh¹ jnoh¹ dá² lí³ jë¹ Dió³² bíh¹, cáun² jái¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³². Hi³ cun³quionh³ jái¹³ jáun² né³ lí³ lá³ dí² la³jmí¹ lín³ tsú² jáun² hnga². 8 Hi³ ní² dá² cun³ tiá² má²ca³ngi¹³ bíh¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá²; quí¹ sá¹jmí¹ hi³ má²ca³ngi¹³ tsú² dúh¹, hi³ jáun² tiá² jmí¹ ton³ yáh³ tsú² crei²¹ Juo¹³ dí² Tsá² cuá¹quien². 9 Ti³la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Cáun² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jíe³,

hi³ sa³jun³ má²ca³nái³²,

hi³ ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³lín¹³ bíh¹ tsú²,

ti³tsóh³dí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²ca³jmú³ Dió³² hua³jan²¹ hi³ ca³tin¹ tsá² hniau³ dí².

10 Jáun² né³, ti³tsóh³dí¹ hi³ ní² bíh¹ má²ca³jmú³ Dió³² hi³ lí³ lí³ né¹ dí² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹, quí¹ Jmí²chí³ hí³ dá² chú² ñih²³ ca³la³ jí³lí³² bíh¹, hi³ cuoh² siáh³ ca³la³ hia³ la³ táuh³ la³ cun³ hi³ zia³² ñí¹con² hnga² Dió³².

11 Tiá² hin² zian² yáh³ tsá²mi³cuóun² hi³ ñi³² he³ hu²¹ tsí³ tsá²mi³cuóun² rainh²¹, quí¹ jí³²la³ jmí²chí³ quioh²¹ hnga² bíh¹ tsá² hí³ ñi³² la³jí³². La³ jáun² bíh¹ lí³ siáh³ hi³ ca³tin¹ Dió³², jí³²la³ Jmí²chí³ joh¹ hnga² bíh¹ Dió³² ñi³² la³jí³² hi³ ca³tin¹ Dió³². 12 Jáun² né³, jun³juáh¹³ jan² jmí²chí³ la³ hún¹ hñu³ tsí³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² yáh³ má²ca³hen¹³ jnoh¹, quí¹ Jmí²chí³ hi³ ja³ ñí¹con² Dió³² bíh¹, hi³ jáun² lí³ há¹ ngi¹³ dí² la³jí³² hi³ lí¹ má²ca³cué³ jáun² Dió³² ñí¹con² dí².
 13 Hi³ jáun² bíh¹ jnoh¹ hléh¹ ca³ti²¹ hi³ ní² cun³quionh³ jái¹³

hi³ má²ca³hie³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³², jun³juáh¹³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³lí³ tái² jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ jnoh¹ hmóu³² yáh³. La³ ní² bíh¹ má²niá²³ jnoh¹ jái¹³ hi³ hie³² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² ñí¹con² tsá² má²hún¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³.

¹⁴ Ti³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hún¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ cónh³ tiá² lí¹³ bíh¹ he³ la³ cun³ hi³ ñí¹cué²¹ jáun² Jmí²chí³ joh¹ Dió³², quí¹ tsá² la³ hí³ dá² lín²³ hi³ jē¹ Dió³² lí³ cáun² jē¹ tsá² cáun¹ bíh¹. Hi³ jáun² tiá² lí²³ yáh³ hi³ há¹ ngi¹³ tsú², quí¹ jí³²la³ tsá² má²hún¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³ bíh¹ tin² chu³ ñih³ jái¹³ ní². ¹⁵ Hi³ jáun² tsá² hún¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³ né³, tsá² hí³ dá² tin² chú² ñih²³ la³jí³² bíh¹, ti³la³ hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² lí¹³ chu³ ñeh³ tsú² hnga² má¹na²¹. ¹⁶ Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “¿Hin² dá² tsánh² má²ca³há¹ ca³ngi¹³ la³ cun³ hi³ lín²³ Ti³² Juo¹³ dí²? ¿Hin² dá² tsánh² lí¹³ ma³tin² Dió³²?” Ti³la³ uá¹jinh¹ la³ jáun² né³, cun³ jáun² má²ná¹né¹ bíh¹ dí² la³ cun³ hi³ lín²³ Cristo.

3

Ji³lín² quian²¹ Dió³² ná¹jmu² tá¹³ Dió³²

¹ Hi³ jáun² jná¹³ né³ reh², tiá² ca³lí³ yáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² la³jmí¹ liéinh³² tsú² tsá² má²zian² la³ cun³ hnió³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³², ti³la³ ca³lí³ hniáuh³² hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² la³ cun³ qui³ liéinh³² tsú² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³² bíh¹, la³ cun³ tsá² tsá¹míh¹ ca³ti²¹ hi³ zian² tsú² ñí¹con² Cristo yáh³. ² Jáun² jái¹³ huán¹ tsí³ bíh¹ ca³ma³ta¹³ jná¹³ hnoh², la³jmí¹ jmúh³² tsú² dáin² tiúh²³ hi³ cueh³² tsú² jmí² tiuh²¹ cha³ jmí¹ cuéh²¹ tsú² má³² má²pin³; quí¹ tiá² jmí¹ má²lí²³ yáh³ hi³ naih²¹ hnoh² má³² má²pin³. Ti³la³

sa³ hí¹juáh³ la³ tí³ ta³né³² bíh¹ tiá² má²lí²³ naih²¹ hnoh² má³² má²pin³, ³ quí¹ la³ tí³ ta³né³² bíh¹ ná¹lín³ hnoh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³². Quí¹ tá¹la³ ná¹jmu³² náh² hi³ uóu³² honh², hi³ zia³² hniéi² ja¹ quián¹³ náh², ĵhaun¹³ juáh¹³ la³ má²zian² jáun² bí¹ náh² cun³ tin² honh² hmóu³², hi³ ná¹jmu³² máh³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² la³ ĵín³² tsá² ní¹ hná¹ ní²? ⁴ Quí¹ ní¹ má¹ca³juah²¹ ma³ jan² hnoh² la³ lá²: “Tsá² joh¹ Po¹ bíh¹ jná¹³”, hi³ ma³ jan² né³ juáh³: “Jná¹³ tsá² joh¹ Apolos”, la³ ní² má²ná¹jmu³² náh² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³² bíh¹.

⁵ Quí¹ ĵhin² dá² tsánh² hí³ Po¹?, hi³ ĵhin² dá² tsánh² hí³ Apolos? Quí¹ ní¹ jí²¹la³ tí³ ná¹láí³ jnoh¹ quian²¹ Dió³² bíh¹, tsá² ca³hléh¹³ jnoh¹ jē¹ tsú², hi³ jáun² ca³tianh³² hnoh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí². Quí¹ ma³ quin³² ma³ jan³² jnoh¹ cáun² ca³jmú¹³ la³ cun³ ta²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí². ⁶ Jná¹³ dá² ca³ján³ mí³ jún², hi³ Apolos né³ ca³sé³ jmái², tí³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³. ⁷ Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ lín³ yáh³ tsá² lí²ĵní³² sa³jun³ tsá² lí²sé³ jmái²; jí³²la³ hnga² Dió³² bíh¹ Tsá² quien², quí¹ hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³. ⁸ Tsá² ĵní³² jí³ tsá² sé²³ jmái², cá²ren² bíh¹ tsú², tí³la³ Dió³² né³ ma³hmah¹ la³ cun³ tí³ ta²¹ quioh²¹ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³². ⁹ Jnoh¹ dá² jí³²la³ tí³ ná¹láí³ tsá² jmu² ta²¹ cu³lí²¹ ní¹con² Dió³² bíh¹, hi³ hnoh² né³ ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ cáun² hi³ jná¹ quioh²¹ Dió³². Ja³bí¹ lín³ hnoh² siáh³ la³jmí¹ lí³ cáun² hñú³ hi³ he² hná¹ cuá¹jmu² Dió³². ¹⁰ Hi³ jná¹³ né³ lín³ ná¹ la³jmí¹ lín³ jan² tí³² hiah³² tin² re², tsá² ca³chá³ Dió³² jo³uón³² hi³ co¹ ná¹ jmíh¹ hiah³² cun³ní¹ hi³ ca³ja³ mí³ tsí³, hi³ tsá² siánh³ bíh¹ ma³hián² ní¹ hná¹ jáun². Tí³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² hniáuh³² jmu³ hua³hín¹³ he³

lánh³ rón³² ma³hián² hñú³ ñí¹ jmíh¹ hiah³² hi³ ca³có³² jná¹³ jáun², ¹¹ quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ quiú¹³ siáh³ cáun² jmíh¹ hiah³² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²rón³², quí¹ hnga² Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lín³ jmíh¹ hiah³² jáun². ¹² Hi³ lí³ua³ jan² tsá² jmu³ hñú³ ñí¹ jmíh¹ hiah³² jáun² né³, lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² ta²¹ quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáú², ho³ quín¹ hmuh²¹ hi³ jlánh¹ re² jniá³, ho³lá²dá² quionh³ hmá², mí¹ñéi², ho³lá²dá² hmáih³² cuú² náí². ¹³ Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáú² lí³ jnia² re² lín³² tá¹³ jmái¹ hi³ ra³tsi³² Dió³² héih³²; quí¹ má¹jáun² dá² lí³ lin¹ cun³quionh³ sí² bíh¹ ha³ lánh³ lí³ tá¹³ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³². ¹⁴ Hi³ jáun² ní¹juáh³ zian² tsá² má²ca³jmú³ hñú³ hi³ lí³ cah¹³ jmái¹ hi³ tiá² có³² quionh³ sí² jáun², jáun² he³ bíh¹ tsú² hmah²¹ quioh²¹; ¹⁵ tí³la³ ní¹juáh³ hñú³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ ca³cáu³ bíh¹, jáun² tsa³hín³ bíh¹ jì³lí³² tá¹³ tsú², uá¹jinh¹ ca³liáun³ tsú² hnga². Hi³ jáun² má¹jáun² lín¹³ tsá² la³ hi³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² ca³liáun³ ja¹ sí².

¹⁶ ¿Hí¹ hí¹juáh³ tiá² jmí¹ la³ má²ñíh¹ uá¹ hnoh² hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² hñú³ híen¹ quioh²¹ Dió³², hi³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² cuá³ siáh³ hñú³ honh² náh²? ¹⁷ Hi³ jáun² lí³ua³ jan² tsá² hliah²³ hñú³ híen¹ jáun² quioh²¹ Dió³², Dió³² dá² hin³ bíh¹ tsá² la³ hí³; quí¹ hñú³ híen¹ bíh¹ jaun³² quioh²¹ Dió³², hnoh² bíh¹ hí³ ná¹lín³ náh² hñú³ híen¹ jáun².

¹⁸ Hí¹ jan² lí² hin² cuí¹ lí³can². Ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ la³ cun³ lí³ héih³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² cuí¹ jmu¹ tsú² cú²jueh³² la³ jan² tsá² tiá² hi³ ñí³² hí¹ cáun², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ lín³ tsú² tsá² hú¹tá¹ cu³tí³ quia³lín³ jmí¹ tsí³. ¹⁹ Quí¹ la³jín³² tsá² jlánh¹ juáh³ tsáú² hi³ quia³lín³ jmí¹ tsí³, tí³la³ hi³ ca³tín¹ Dió³²

má¹ná¹, jan² tsá² cáun¹ bíh¹ tsá² la³ hí³. Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Dió³² jmu² hi³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ sunh² hñu³ liá³ quioh²¹ hmóu³² cun³quionh³ hi³ jlánh¹ cháunh²³ chí¹ hmóu³²”. 20 Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³ la³ lá²: “Juo¹³ bíh¹ dí² ñi³² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cu³ hlá² cu³ ní² yáh³ la³ cun³ hi³ cháunh²³ chí¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³”. 21 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ tonh² hi³hliá² hen² tí³ con² tsá² hlá² tsá² ní². Quí¹ la³jí³² hi³ zia³² ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²quián¹³ hnoh², 22 uá¹la³ cun³: Po¹, Apolos, Pé¹, hngá¹máh³ lá², jmái¹ hi³ zian² náh² jí³ jmái¹ hi³ jún³ náh², jmái¹ ta³né³² jí³ la³ má²quionh³ jmái¹ né³bí¹ ja³² ní² siáh³, la³jí³² bíh¹ hi³ jáun² quián¹³ hnoh²; 23 hi³ ñí¹ ca³la³ jí³² né³, hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² joh¹ Cristo, hi³ jáun² Cristo né³, joh¹ Dió³².

4

Tá¹³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³²

1 Né³² né³, hniáuh³² ñíh¹³ náh² hi³ jnoh¹, jí³²la³ tí³ ná¹láí³ jnoh¹ tsá² quian²¹ bíh¹ Cristo, quí¹ jnoh¹ má²nio² jo³cuo² hi³ hie¹³ jnoh¹ tsáu² la³ cun³ jáí¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ jáun² ñí¹con² Dió³². 2 Jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hiauh³ cáun² jáí¹³ hi³ ho², hniáuh³² bíh¹ ma³jnia³² tsú² hi³ chun¹ ñí¹con² tsá² ca³cué³. 3 Tí³la³ hi³ ca³tín¹ jná¹³ huen² má¹ná¹, tiá² lin¹ hi³ hi³² yáh³ tsin³² jná¹³ uá¹ hi³ hnoh², uá¹ hi³ tsá² ná¹lín³ ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³chu³ ca³ñih³ jáí¹³ quion²¹ jná¹³. Ca³la³ hí¹juáh³ huen² yáh³ jná¹³ tiá² chú¹ tiá² ñih²¹ ná¹ jáí¹³ quion²¹ huen²; 4 quí¹ uá¹jinh¹ hí¹ cáun² tso³ tiá² cha³² yáh³ jmí¹ tsin³² jná¹³, jun³juáh¹³ la³ ní² yáh³ hnió³ juáh³ hi³ tiá² tso³ zia³² quion²¹ jná¹³. Hnga² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² ra³tsi³² héih³² ñí¹con² jná¹³. 5 Hi³ jáun² né³, ha³ lí²uú²

lí¹ ra³tsi³² náh² héih³² ñí¹con² hí¹ jan² tsáu² ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmá¹ quioh²¹ tsú²; ján¹ náh² tín² jmá¹ hi³ jáunh³ Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hí³ bíh¹ chu³ huéh³ ñí¹ tie³ joh¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ ñí¹ já¹nié², hi³ ma³jnia² tsú² siáh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ tioh³ tsí³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu². Hi³ jáun² má¹jáun² né³ cuéh³² Dió³² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² la³ cun³ hi³ ca³tin¹ hiáuh³.

⁶ Hnoh² reh², má²lí²hlí¹ lí²lieh¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ hi³ lí²hien³² jná¹³ huen² quiúnh¹ Apolos; hi³ ní² né³, cáun² hi³ chú³² quián¹³ hmóu³² bíh¹ hnoh². Hi³ jáun² cun³quionh³ nóh³² ní² né³ lí³ tin² hnoh² hi³ tiá² lí¹ há¹ lí¹ nga¹ hnoh² ñí¹ uóunh³ la³ cónh³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí². Hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ tonh² hi³ ca³tin¹ jan², hi³ tsá² jan² né³ tiá² jéin²³ yáh³ dí². ⁷ Quí¹ ¿hin² dá² tsánh² jmu² hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnú² la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní²? ¿He³ dá² zia³² ñí¹con² hnú² cáun² hi³ tiá² ca³cué³ Dió³²? Hi³ ní¹juáh³ hí³ bíh¹ la³ má²ca³cué³, hi³ jáun² né³ ¿he³ láih³² sa³ tonh² lín³² yáh³ hnú² jmu³² ca³ti²¹ hi³ zia³² jáun² quián¹³ nú², la³jmí¹ lí³ cáun² hi³ lí¹ ca³jnia³ hnú² huen² bíh¹?

⁸ La³jmí¹ lí³ má²hánh³ lín³² bíh¹ hnoh², hi³ má²zian² náh² ca³la³ jí³² la³ cun³ hi³ hnáuh² náh². La³jmí¹ lí³ hi³ má²ná¹lín³ re²¹ bíh¹ hnoh² lín²³ náh², jáun² tí³ có³² bíh¹ má²ca³chau² náh² jnoh¹. ¿Sá¹jmí¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ má²ná¹lín³ hnoh² re²¹, hi³ jáun² jmí¹ lí¹³ háu¹³ jnoh¹ cú¹píh²¹ jái¹³ hná¹ quián¹³ hnoh²! ⁹ Jná¹³ len³ hi³ la³jmí¹ lí³ ñí¹ cá¹táuh³ bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² jnoh¹ tsá² ná¹láí³ jnoh¹ *tí³² tsá² quian³² jë¹ Dió³². Má²ná¹láí³ jnoh¹ tsá² má²tionh² ñí¹ má²hiá¹ má²tsán¹³ bíh¹; hi³ má²ná¹láí³ jnoh¹ siáh³ la³jmí¹ lí³ cáun² cuú²nga¹ hi³ lí¹³ jé³ la³jín³² tsá²

zian² hngá¹máh³, uá¹ hi³ tsá²mi³cuoun² uá¹ hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ní² siáh³. ¹⁰ La³jmí¹ jíen³² tsú² tsá² cáun¹ bíh¹ jie³² tsú² jnoh¹ cun³ñí¹ hi³ hain²¹ jnoh¹ tí³ con² Cristo, tá¹la³ hnoh² né³ ná¹lín³ náh² tsá² jlánh¹ jniá³ jmí¹ honh² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Cristo. Tsá² tiá² pin³ bíh¹ ná¹lái³ jnoh¹, tá¹la³ hnoh² né³ ná¹lín³ náh² tsá² pin³ lín³². Tiá² quiú² tiá² jéi²³ yáh³ jnoh¹ tsáu², tí³la³ hnoh² má¹ná¹, má²quien² lín³² bíh¹ hnoh² tsáu². ¹¹ Ca³la³ tí³ ta³né³² má²ná¹má²tso¹ jnoh¹ tsí³ hi³ ñí¹cuon¹³, hi³ hí¹quiéin² tsí³ jnoh¹, hi³ sa³jun³ zia³² siáh³ ha¹ jnoh¹; hian² lín³² bíh¹ tsí³ tsáu² jmu² ñí¹con² jnoh¹. Jnoh¹ dá² ná¹lái³ tsá² lí¹ ñi³tú¹ ñi³lín¹³ bíh¹, tsá² tiú²uú² hñú¹³ zia³², ¹² huo²³ bíh¹ jnoh¹ hi³ jmú¹³ ta²¹ quionh³ cuá² ta³ hmóu³². Ní¹juáh³ jmí¹ tú² hiaú³² tsáu² quiú¹³ jnoh¹, jnoh¹ tí³ ma³mieh¹³ bíh¹ tsá² la³ hí³. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ hian² tsí³, tí³la³ jnoh¹ né³ tion²³ bíh¹ tsí³. ¹³ Hleh³² tsú² siáh³ hlah³ quiú¹³ jnoh¹, tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hlí¹ lienh¹ tsú² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tin² bíh¹. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ ca³la³ tí³ ta³né³² la³jmí¹ lí³ má¹qui³², la³jmí¹ lí³ táh² hi³ taun² jmíh¹ hia³² hi³ lí¹ ziú² lí¹ cú²³ tsú².

¹⁴ Tiá² juo³ yáh³ jná¹³ hnoh² la³ ní² qui¹ cun³ñí¹ hi³ hnó³² ná¹ hi³ lí³ hinh¹ náh², tí³la³ juanh³² jná¹³ la³ ní² hi³ hlí¹ lieh¹ bíh¹ jná¹³ hnoh², tsá² ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ jón³² ná¹, tsá² hno³ ná¹ lín³². ¹⁵ Qui¹ uá¹ cun³ jmí¹ zian² cun³ quian³ mei²¹ tí³² ñí¹con² hnoh², tsá² má²ta² náh² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Cristo, tí³la³ ha³ tiá² juoun³² ñeh² náh² zian² yáh³; qui¹ jná¹³ bíh¹ ca³cué³ ná¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² dá² jná¹³ bíh¹ lín³ ñeh² náh² ca³tí²¹ hi³ nio² ní² cáun² honh² náh² ñí¹con² Cristo Jesús. ¹⁶ Hi³ jáun² né³, hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jmóuh¹ náh² la³ cun³ lí³ nóh³² hi³ má²cá²có³² jná¹³ jáun².

17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²zein²¹ jná¹³ Timoteo ñí¹con² hnoh², jan² jón³² jná¹³ ñí¹con² Tí³² Juo¹³ dí², tsá² má²tí³² re² lín³² jē¹, tsá² hno³ ná¹ lín³². Hí³ bíh¹ lí¹³ cháu³² honh² hnoh² he³ lánh³ rón³² zian² jná¹³ ca³tí²¹ hi³ tanh³² ná¹ ta²¹ Cristo, la³ cun³ rón³² lí³ hi³ qui³ hie² jná¹³ tsáu² la³jí³² cuáh³² táun³ ñí¹ tí² ñí¹ ngí²³ ná¹.

18 Né³² né³, ma³ jan² hnoh² má²ná¹lín³ náh² tsá² tonh² lín³², quí¹ lí¹ ná¹lín²³ náh² hi³ tiú²uú² ñe¹ jná¹³ hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh²; 19 tí³la³ jná¹³ hu²¹ tsin³² hi³ ñí¹jie¹ ná¹ tia³jui³² ní¹juáh³ hi³ hnió³ Tí³² Juo¹³ dí². Hi³ jáun² má¹jáun² ñí¹jíe²¹ jná¹³ ha³ cónh³ tí³ hi³ tin² toh² hí³ jmu³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ tin² hléh³² yáh³. 20 Quí¹ tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³², jun³juáh¹³ jmáh³la³ tí³ tin² hléh³² yáh³ tsú², tí³la³ hi³ hniáuh³² quian³² pí³ bíh¹ tsú² uá²jai³². 21 Jáun² né³ ¿he³ hi³ hnáuh² hnoh²? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ má¹tsoh¹ náh² honh² ní¹ má¹cá²chó³² jná¹³, ho³ hnáuh² náh² hi³ ñí¹jie¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tin² uá¹, ca³la³ hi³ hnau³ lín³² ná¹?

5

Rá²tsi³² tsú² héih³² ca³tin¹ jan² tsá² juón¹

1 Quí¹ má²ca³lí³ né¹ jnoh¹ hi³ jan² tsá² ja¹ hnoh² má²ca³jan³ tsá²mi³ diá¹hma³². Hi³ ní² bíh¹ cáun² tso³ hi³ jlánh¹ bí¹ hlah³, hi³ hí¹ ca³la³ tí³ tsá² tiá² Dió³² cuóun³² yáh³ tiá² jmu² la³ ní². 2 ¿Sa³ ná¹jmu³²í¹ máh³ hnoh² tonh²! ¿Jmí¹ má²hniáuh³² bíh¹ hi³ tianh¹³ náh² hi³ hlah³ nio² honh²! Jáun² hniáuh³² chin¹³ bíh¹ náh² tsá²ñuh² hí³ ja¹ quián¹³, tsá² ca³jmu³ hí³ hi³ hlah³ jáun². 3 Quí¹ uá¹jinh¹ tiá² zenh² jná¹³ hi³ dí¹tsáun² ná¹ ja¹ quián¹³ hnoh², tí³la³ zenh² bíh¹ jná¹³ quionh³ jmí²chí³ quion²¹; má²ca³ra³tsi³² bíh¹ jná¹³ héih³² cha¹³ Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² ca³jmu³

hí³ tso³, la³juah²¹ dúh¹ hi³ zenh² dí¹tsáun² bíh¹ jná¹³. ⁴ Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ zenh² quiúnh¹ hnoh² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹. Hi³ jáun² má¹jáun², cun³quionh³ pí³ hi³ ho² Jesús Tí³² Juo¹³ dí² ⁵ hniáuh³² jienh²¹ náh² tsá² hí³ jo³cuo² *Satanás, hi³ jáun² cuí¹ cha³hín³ ngú³ quioh²¹ tsú², jáun² ní¹ má¹jaunh³² Jesús Tí³² Juo¹³ dí² né³, liáu³ bíh¹ jmí²chí³ quioh²¹ tsú².

⁶ Jáun² né³, tiá² lin¹ zia³² yáh³ he³ ca³ti²¹ hi³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh² tonh². ¿Tiá¹ má²ca³niéih² náh² jái¹³ hi³ qui³ juáh²³ jáun² tsáu² la³ lá² dúh¹? “Cú¹pih²¹ tie³ bíh¹ jmu² hi³ lí²³ jueh³² cán¹”. ⁷ Jáun² né³, tí³ cheih³² hueh³ náh² cán¹ má²jan² tie³ jáun², hi³ jmu² jáun² hlah³, hi³ jáun² lín¹³ náh² la³jmí¹ lí³ cán¹ hngó³² hi³ tiá² tie³ jan², hi³ jmu² tsú² jáun² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cúh² tsú² *Jmí¹hien¹, la³ cun³ qui³ má²lín³ náh². Quí¹ Jmí¹hien¹ quiú¹³ dí² má²lí³ bíh¹ hua³jan²¹; quí¹ Cristo, Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ ñí¹con² Dió³² má²ca³cuen³ hnga² hi³ jún³ ta³ ñí¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³ta¹ dí². ⁸ Hi³ jáun² né³, cuí¹ jmú¹³ dí² Jmí¹hien¹ quiú¹³ cun³quionh³ hi³ zian² dí² hi³ jin² dí² jí³ hi³ hu²¹ re² tsí³ dí² ní² siáh³, hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ hi³ ná¹cúh²³ dí² hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan². Tí³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² cun³quionh³ hi³ la³jmí¹ láí³ dí² jáun² jmí¹tin², hi³ tí² láí³ dí² jáun² tsá² hláih¹ tsá² hon², hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² cúh² hí¹miih²¹ jan² tie³.

⁹ Quionh³ ñí¹ sí² cáun² hi³ ca³zén³² ná¹ ñí¹con² náh² jáun², ca³juo³ ná¹ hnoh² hi³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ juónh³² náh² re² quiúnh¹ tsá² juón¹. ¹⁰ Jun³juáh¹³ hi³ ca³lí³hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ hú¹tá¹ hi³ quin¹³ náh² tí³ có³² cu³tí³ yáh³ ñí¹con² la³jin³² tsá² zian² hngá¹máh³ lá², tsá² lí¹ jmú² lí¹

tsau³², tsá² hniá¹ hi³ hlá² hi³ ní², tsá² háin², tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² lán¹; quí¹ hú¹tá¹ cu³tí³ jmí¹ hniáuh²¹ huen¹³ bíh¹ náh² ñí¹ hué²¹ lá² sá¹jmí¹ hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ tiú²uú² hniáuh³² juonh²¹ náh² hí¹ cú¹pih²¹ quiúnh¹ tsá² la³ hí³. 11 Tí³la³ la³ cun³ hi³ ca³li³hnó³² jná¹³ juah²¹, hi³ tiá² hniáuh³² juonh²¹ náh² re² quiúnh¹ hí¹ jan² tsá² lí¹ juáh³ hi³ lín³ tsá² reh² bíh¹, hi³ tá¹la³ jáun² né³ lín³ tsú² jan² tsá² juón¹ bíh¹, ho³lá²dá² tsá² lí¹ hen² tsí³ hi³ hlá² hi³ ní², ho³ tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² lán¹, ho³ hi³ tin² siáh³ jái¹³, ho³ tsá² hen², ho³ hi³ háin² ní² siáh³. Ca³la³ hí¹juáh³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmúh¹³ náh² má³² cu³li²¹ quiúnh¹ tsá² la³ hí³. 12 Quí¹ tiá² ca³tin¹ yáh³ jná¹³ hi³ rá¹tsi³² héih³² ñí¹con² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³². Tí³la³ cun³ ca³tin¹ bíh¹ hnoh² má¹ná¹ hi³ rá¹tsih³² náh² héih³² ñí¹con² tsá² cuáh³². 13 Quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² ra³tsi³² héih³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ tí³ cheih³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, chin³² náh² tsá² ren² tso³ ní² ja¹ quián¹³.

6

Tsá² reh², tsá² ná¹hniei²¹

1 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ zian² ma³ jan² hnoh² ná¹hniei²¹ náh² quiúnh¹ náh² tsá² má²renh² náh², ¿lánh³ bí¹ rón³² he² máh¹ náh² hi³ cuá¹míh¹ ta²¹ ñí¹con² tsá²tan²¹ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³², cha³ jmí¹ míh¹³ náh² ñí¹con² tsá² joh¹ Dió³²? 2 ¿Hí¹ tiá² má²ñíh¹ náh² hi³ tsá² joh¹ Dió³² ra³tsi³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³? Hi³ jáun² ní¹juáh³ hnoh² la³ rá¹tsih³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³, hi³ jáun² né³, ¿hí¹ tiá² la³ quính¹ uá¹ hnoh² jmái¹ hi³ rá¹tsih³² héih³² ca³tí²¹ hi³ pih²¹ la³ ní²? 3 ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² hi³ hí¹ ca³la³ tí³ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² yáh³ rá¹tsi³² dí² héih³² má¹jáun²? Hi³ ní¹juáh³ tu³ bí¹ hi³ jáun² yáh³ ca³ta¹ dí²

jmú¹³, ĵtiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² ca³ta¹ dí² má¹ré¹³ uu³mí²tsi³² hi³ zia³² tá¹la³ ziaún² dí² ñí¹ hué²¹ lá²! ⁴ Jáun² né³, ní¹juáh³ hnoh² la³ ná¹hniei²¹ náh² quiún¹ tsá²ján² tsá²ján², ĵha³ bí¹ lánh³ rón³² chah³² náh² honh² hi³ cuá¹míh¹ ta²¹ ñí¹con² tsá² tiá² hi³ lín³ hí¹ cáun² hi³ ca³tin¹ cuáh³²? ⁵ Hi³ ní² ján¹ tson² juah³² jná¹³ hi³ jáun² lí³ hinh¹ náh². ĵHí¹ hí¹ jan² máh³ tiá² hin² zian² ja¹ quián¹³ hnoh² tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ hi³ jmí¹ lí¹³ cah¹³ jmái¹ hi³ ma³re² uu³mí²tsi³² hi³ zia³² ja¹ quioh²¹ tsá² rainh²¹? ⁶ Hi³ jáun² ĵsa³ tsá²ján² tsá²ján² bíh¹ hnoh² cua³cháh¹ tsáu¹³ renh² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³²!

⁷ Cun³quionh³ hi³ ná¹tú² ná¹hnái²³ náh² ní² tsá²ján² tsá²ján² ñí¹con² tsá²tan²¹, má²já²hín³ bí¹ náh² hi³ jmí¹ lí¹³ zian² náh² la³ cun³ zian² tsá² lín³ jon² Dió³². Quí¹ ĵhe³ láih³² tiá² tí³ tion²³ náh² honh² ca³tí²¹ hi³ hlah³? ĵHe³ láih³² tiá² tí³ cáun² lí¹ hen²³ náh² hi³ han³ tsú² hi³ quián¹³? ⁸ Tí³la³ hnoh² dá² tí³ mí²jéin³² bíh¹ ná¹jmuh³², hi³ ná¹jmú² ná¹cuóh²³ náh² hi³ hlah³, ĵí³ hí¹ ca³la³ tí³ hi³ quioh²¹ tsá² má² renh² yáh³ náh² ná¹hainh³².

⁹ ĵHá¹ tiá² má²ñíh¹ hnoh² hi³ tiá² héinh¹³ yáh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³²? Ha³ lí² lí¹ cuí¹ lí³can² hnoh², quí¹ tiá² hñu³mi³cuú² héinh¹³ yáh³ tsá² juón¹, sa³jun³ tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² lán¹, sa³jun³ tsá² liéinh³² ní²cuo² tsáu², sa³jun³ tsá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³² má²tún² hmóu³² tsá³mi³ ho³ má²tún² hmóu³² tsá²ñuh². ¹⁰ Sa³jun³ tsá² háin² yáh³ héinh¹³, sa³jun³ tsá² lí¹ hen² tsí³ hi³ hlá² hi³ ní², ho³ tsá² hen², tsá² lí¹ tin² jái¹³, hi³ sa³jun³ tsá² han² cun³quionh³ jú¹ tí¹jái² yáh³ héinh¹³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³². ¹¹ La³ ní² bíh¹ jmí¹ lín³ ma³ jan² hnoh²; tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ca³lí³ jin² bíh¹ náh², hi³ jáun² má²tionh² náh² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³², ĵí³ hi³ má²ca³lí³

chun¹ náh² siáh³ ta³ ñí¹ Dió³² cun³quionh³ tá¹³ Jesucristo
Tĩ³² Juo¹³ dí², jĩ³ cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² Juo¹³ dí²
ní² siáh³.

Hniáuh³² hi³ ná¹chan¹ tsú² tá¹ jan²

¹² Jáun² né³, zian² tsá² juáh³ la³ lá²: “Zia³² bíh¹ jái¹³ hi³
jmu¹ jná¹³ lí³ua³ cáun² hi³ ja³² tsin³² jná¹³ jmu¹”. Tson² bíh¹
cu³tĩ³ jái¹³ ní², tĩ³la³ jun³juáh¹³ la³jĩ³² yáh³ hi³ jáun² zia³² ñí¹
jmu³ ta²¹. Ján³, cáun² lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³,
tĩ³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ cué³² tsú² jái¹³ ñí¹con² hnga² hi³
jmu³ hi³ jáun², quí¹ jáun² tiá² lí¹³ zian² tsú² la³juah²¹ dúh¹
jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² la³jĩ³² hi³ ja³² jáun² tsí³
tsú². ¹³ Hi³ zian² tsá² siánh³ juáh³ siáh³ la³ lá²: “Má³² dá²
tsa³hi³² héin¹ bíh¹ tsú², quí¹ qui³ cónh³ héin¹ tsú² lí³ cáun²
ñí¹ quioh²¹ má³² bíh¹”. Tson² bíh¹ jái¹³ ní², tĩ³la³ chau²¹
bíh¹ jmái¹ hi³ Dió³² hin³ tá¹ tun³ ñí¹ hi³ ní². Tĩ³la³ tiá²
tson² yáh³ hi³ tá¹³ ngú³ quioh²¹ tsú² lí³ jmáh³la³ hi³ lí¹ jmu³
lí¹ tsó²¹; quí¹ hi³ má¹con²¹ Tĩ³² Juo¹³ bíh¹ dí² ziaun² dí²
dí¹ngú³, hi³ Tĩ³² Juo¹³ dí² né³ ma³cón³² siáh³ ngú³ quiú¹³
dí². ¹⁴ Hi³ jáun² né³, la³jmí¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Tĩ³²
Juo¹³ dí², la³ jáun² bíh¹ jmu³ tsú² siáh³ hi³ jenh¹³ dí² uá²jai³²
cun³quionh³ pí³ quioh²¹.

¹⁵ ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² dúh¹, hi³ ma³ quin³² ma³ jan³²
hnoh² ná¹lín³ náh² zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ Cristo? Jáun²
né³, ¿hí¹ lí¹³ cán¹³ jná¹³ hi³ jáun² quioh²¹ Cristo hi³ cunh²¹
jná¹³ quionh³ jan² tsá²mi³ hláih¹? ¿Tiá² jáun² yáh³! ¹⁶ ¿Há¹
tiá² má²ñíh¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³tiánh³
quionh³ jan² tsá²mi³ hláih¹ la³ hí³, jáun² tá¹ gon³ bíh¹ tsú²
má²lín³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu²? Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³
lá²: “Tá¹ gon³ tsú² lín¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu²”. ¹⁷ Tĩ³la³

jan² tsá² má²ca³cunh³ quionh³ Ti³² Juo¹³ dí² né³, tán¹ gon³ bíh¹ tsú² má²lín¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² ca³ti²¹ jmí²chí³.

18 Hi³ jáun² né³, tí³ có³² tianh³ náh² ca³ti²¹ hi³ jmu² tsú² jáun² juón¹. Qui¹ lí³ua³ cáun² tso³ siáh³ hi³ jmu² tsáu², jun³juáh¹³ má²hlih²³ tsú² ngú³ quioh²¹ hnga² yáh³; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³² quionh³ jan² tsá² juón¹ má¹ná¹, hú¹tá¹ cu³tí³ má²hlih²³ ngú³ quioh²¹ hnga² bíh¹ tsú² jaun³². 19 Qui¹ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ hnoh² má²ná¹lín³ náh² hñú³ híen¹ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ má²ca³cuen³ Dió³² ñí¹con² náh², hi³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³ má²cuá³ hñu³ honh² náh². Ha³ tiú²uú² quián¹³ yáh³ hnoh² hmóu³² cuá² tanh¹, 20 qui¹ tsá² má²ná¹hlánh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ca³lau³ Dió³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² cun³quionh³ cuá² tanh¹, [jì³ cun³quionh³ jmí²chí³ quián¹³ náh² ní² siáh³, qui¹ tá¹ tun³ ñí¹ bíh¹ hi³ ní² má²ca³tin¹ Dió³²].

7

Hlí² líeinh³² tsú² tsá² hnió³ jéinh³² cuo²

1 Jáun² né³, né³² má²nga¹ jná¹³ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³ngah³ hnoh² jáun² cun³quionh³ sí². Tí³ chu²¹ bíh¹ ní¹juáh³ hi³ tiá² jéinh³² tsá²ñuh² cuo²; 2 tí³la³ cun³ñí¹ hi³ lí¹³ já³² tsí³ tsú² hi³ lí¹ jmu³ lí¹ tsó²¹ bíh¹, hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá²ñuh² hniáuh³² zian² ñí²cuo², hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² siáh³ tsá²mi³ hniáuh³² zian² siáh³ ñí²cuo². 3 Hi³ jáun² tsá²mi³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³tin¹ ma³hiún² tsí³ tsá²ján² tsá²ján² la³ cun³ hi³ qui³ ca³tin¹ tsá² má²ca³jenh² cuo². 4 Qui¹ jun³juáh¹³ quioh²¹ hnga² yáh³ tsá²mi³ cuá² ta³, qui¹ ca³tin¹ jì³ tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ tsú² jaun³². Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ uá²jai³² tsá²ñuh², jun³juáh¹³ quioh²¹ hnga² yáh³ tsú² cuá² ta³, qui¹ hi³ ca³tin¹ jì³ tsá²mi³ ñí²cuo² bíh¹

tsú² jaun³² siáh³. ⁵ Ha³ lí² ma³zian¹³ náh² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² ní¹juáh³ ta³ tiá² má²lí²jmuh³ náh² jái¹³ cá²re² hi³ tianh¹³ náh² ma³ quin³² tun³ hni³² jmái¹ tá¹la³ tianh¹³ náh² ná¹chan¹ hi³ lienh¹ náh² Dió³². Má¹lí³² jáun² né³ tianh³ náh² siáh³ cu³tsa³²; quí¹ ní¹juáh³ ní² lí¹ tiá² ca³quinh¹ náh² jmái¹ hi³ tion¹³ náh² honh², hi³ jáun² *Satanás jmu³ hi³ tánh³² náh² tso³.

⁶ Cun³ ti³ lí¹ cué²³ jái¹³ bíh¹ jná¹³, jun³juáh¹³ hi³ jmu² jná¹³ héih³² yáh³. ⁷ Quí¹ jná¹³ ti³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ hiún² tsin³² sá¹jmí¹ hi³ la³jín³² tsáu² ma³zian² la³jmí¹ lín³ jná¹³ dúh¹; tí³la³ Dió³² bíh¹ má²ca³cuéh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² ma³ cá² ñí¹ pí³ quioh²¹, uá¹ hi³ ní² uá¹ hi³ cáun².

⁸ Jáun² tsá² tiá² cuo² má²jenh², jí³ tsá²mi³ hnáí³ ní² juo³ jná¹³ jái¹³ lá²: Hi³ ti³ jlánh¹ bíh¹ chú³² ní¹juáh³ hi³ tiá² jéinh³² tsú² cuo², la³jmí¹ ngí²³ lá² jná¹³. ⁹ Tí³la³ ní¹juáh³ tiá² tloh²¹ yáh³ tsú² hi³ tion³ tsí³, cuí¹ jéinh²¹ tsú² cú²jueh³² cuo², quí¹ tí³ re² bíh¹ hi³ jéinh³² tsú² cuo² cha³ jmí¹ zian² tsú² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ jan² ñí²cuo².

¹⁰ Tí³la³ ñí¹con² tsá² má²ca³jenh² cuo² né³, jmu² jná¹³ héih³² hi³ tsá²mi³ tiá² hniáuh³² tun³ tsá²ñuh² ñí²cuo². Jun³juáh¹³ quion²¹ jná¹³ yáh³ héih³² lá², quí¹ hi³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí². ¹¹ Tí³la³ ní¹juáh³ ní² lí¹ ca³tun³ tsá²mi³ tsá²ñuh² ñí²cuo², jáun² tsá²mi³ hí³ tiú²uú² hniáuh³² yáh³ jéinh³² cuo² quionh³ jan² tsá² siánh³, ho³lá²dá² cón³² bíh¹ tsú² cú²jueh³² tsá²ñuh² ñí²cuo². Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²ñuh² siáh³, tiá² hniáuh³² yáh³ tun³ tsú² tsá²mi³ ñí²cuo².

¹² Tsá² ñí¹ hná¹ ní² né³ juo³ jná¹³ cáun² hi³ len³ ná¹ huen², jun³juáh¹³ uú² lí³ héih³² quioh²¹ Tí³² Juo¹³ yáh³ dí²: Hi³ ní¹juáh³ jan² tsá² reh² dí² zian² tsá²mi³ ñí²cuo², jan² tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³², hi³ jáun² tsá²mi³ hí³ né³, cáun²

hiún² bíh¹ tsí³ hi³ tionh² la³ má²tionh² jáun² quionh³ tsá² reh² hí³, hi³ jáun² tiá² ca³tin¹ yáh³ tsú² hi³ tun³ tsá²mi³ hí³. ¹³ Hi³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá²mi³ reh² dí² hi³ tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² tsá²ñuh² ñí²cuo², tí³la³ tsá²ñuh² hí³ né³, cáun² hiún² bíh¹ tsí³ hi³ tionh² quionh³ tsá²mi³ reh² dí² hí³, jáun² tiá² lí¹³ yáh³ tun³ tsá²mi³ hí³ tsá²ñuh². ¹⁴ Hi³ jáun² tsá²ñuh² tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² má²cuá¹chan¹ bíh¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ hiún² tsí³ hi³ tionh² la³ má²tionh² jáun² quionh³ tsá²mi³ ñí²cuo², tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³²; ja³bí¹ tsá²mi³ tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³² siáh³ má²cuá¹chan¹ bíh¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ hiún² tsí³ cuá³ la³ má²cuá³ jáun² quionh³ tsá²ñuh² ñí²cuo², tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³². Sá¹jmí¹ tiá² tson² la³ ní² dúh¹, jáun² jónh³² náh² jmí¹ má²lín³ la³ jmí¹ lín³ jón²zih¹ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³² bíh¹; tí³la³ la³ lí³ ní² má¹na²¹, ná¹chan¹ bíh¹ jónh³² náh² ñí¹con² Dió³². ¹⁵ Tí³la³ ní¹juáh³ tsá²ñuh² ho³ tsá²mi³ tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo², jáun² cáun² cuí¹ tsáun¹³ yáh³ tsú². Qui¹ jun³juáh¹³ hniáuh³² ma³zian² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² quionh³ ñí²cuo² ca³la³ hi³ chí¹tson³ yáh³ ní¹juáh³ tiá² la³ hnió³ yáh³ tsá² tiá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³², uá¹ hi³ tsá²mi³ uá¹ hi³ tsá²ñuh², qui¹ Dió³² dá² ca³te³ hi³ ma³zian² tsú² re² tin² bíh¹. ¹⁶ Qui¹ jlánh³ yáh³ rón³² ñí¹ hnú² tsá²mi³, hi³ ní¹juáh³ lí¹³ lion¹ nú² tsá²ñuh² ñí²cuoh²? Hi³ hnú² né³ tsá²ñuh², jlánh³ yáh³ rón³² ñí¹ hnú² hi³ ní¹juáh³ lí¹³ lion¹ nú² tsá²mi³ ñí²cuoh²?

¹⁷ Hi³ jáun² dá² cuí¹ lí³ lánh³ lí³ bíh¹, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáun² hniáuh³² ma³zian² la³ cun³ lí³ pí³ hi³ má²ca³cué³ Tí³ Juo¹³ dí², rón³² la³ cun³ qui³ lín³ tsú² jmí¹ ca³te³ jáun² Dió³². La³ ní² bíh¹ lí³ héih³² hi³ jmu² jná¹³ ñí¹con² ca³la³ jí³² cuáh³². ¹⁸ Jáun² ní¹juáh³ Dió³² ca³teh³ jan² tsá² *má²tú¹

chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², cú¹ lín³ tsú² la³ má²lín³ jáun²;
 hi³ ní¹juáh³ ca³teh³ Dió³² jan² tsá² tiá² má²já²tú¹ quioh²¹
 né³, tiá² lin¹ lí³ hniáuh³² yáh³ hi³ jmu³ tsú² la³ jáun²
 quioh²¹ hnga². 19 Tiá² hi³ jmu² hí¹ cáun² yáh³ ní¹juáh³
 hi³ quian³² ho³ tiá² quian³² tsú² lí²¹ jáun²; la³ cun³ hi³
 jlánh¹ quien² hi³ ma³tí³² tsú² héih³² quioh²¹ Dió³² bíh¹.
 20 Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáu² hniáuh³² zian² la³ cun³
 qui³ zian² jmí¹ ca³te³ Dió³². 21 Ní¹juáh³ hi³ jmí¹ má²lín³
 nú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsáu² jmí¹ ca³te³ Dió³², ha³
 lí² jmú² hí³² honh² hi³ jáun²; jí³²la³ ní¹juáh³ hi³ zia³² jái¹³
 hi³ lí³ lí¹³ liáun³ nú² jú¹ re² bíh¹, jáun² tí³ re² jmu³ la³
 jáun². 22 Quí¹ tsá² má²lín³ tsá² má²dí¹hlánh¹ jmí¹ ca³te³
 Dió³² hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², ta³né³² má²lín³ tsú²
 tsá² má²ca³liáun³ bíh¹, hi³ jáun² má²jmu³ tsú² tá¹³ Tí³²
 Juo¹³ dí². La³ jáun² bíh¹ lí³ siáh³ ñí¹con² tsá² jmí¹ zian²
 hi³ ca³tin¹ hnga² jmí¹ ca³lí³tén¹, hi³ ta³né³² né³ má²lín³
 tsú² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Cristo bíh¹. 23 Dió³² má²ca³lau³
 hnoh² cun³quionh³ cáun² hmah²¹ hmuh²¹ lín²¹; ha³ lí²uú²
 lí¹ hen³ náh² hi³ tsá²mi³cuóun² jmu³ hi³ lín¹³ náh² tsá²
 má²dí¹hlánh¹ joh¹. 24 Hi³ jáun² né³ reh², ma³ quin³² ma³
 jan³² hnoh² hniáuh³² tionh² náh² ñí¹ ta³ ñí¹ Dió³² la³ cun³
 rón³² lín³ náh² jmí¹ ca³te³ tsú².

25 Hi³ ngaih³² hnoh² jáun² hi³ ca³tin¹ tsá² tiá²
 má²ca³jenh² cuo² né³, tiá² zia³² yáh³ cáun² héih³² quioh²¹
 Tí³² Juo¹³ dí² hi³ hú¹tá¹ ca³tin¹ tsá² la³ hí³. Tí³la³, cué¹³
 jná¹³ jái¹³ quion²¹ la³ cun³ hi³ len³ ná¹ huen², hi³ jáun²
 hnoh² né³ lí¹³ cháh¹³ cáun² honh² ca³ti²¹ jái¹³ lá², quí¹
 jná¹³ dá² lín³ ná¹ jan² tsá² lí¹³ háih¹³ náh² honh² ñí¹con²
 cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsí³ hnga² Tí³² Juo¹³ dí². 26 Hi³
 jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ huáh² tsí³ jmái¹ hi³ ziaún²

dí² lá² ta³né³², jáun² jná¹³ len³ hi³ tí³ re² bíh¹ zian² tsú² la³ cun³ qui³ má²zian² ta³né³². ²⁷ Ní¹juáh³ hi³ má²jenh² cuonh² hnú², tiá² hniáuh³² yáh³ tsáun³ náh²; hi³ ní¹juáh³ tiá² hin² má²nio³ nú² jái¹³ quiúnh¹ né³, ha³ lí² hnah³ tsá²mi³. ²⁸ Tí³la³ ní¹juáh³ hi³ ca³jenh² cuonh² nú² né³, jun³juáh¹³ jmuh³² tso³ yáh³ hnú² la³ jáun²; hi³ ní¹juáh³ jan² tsá¹mái¹³ ca³jéinh³² cuo², jun³juáh¹³ jmu² tso³ yáh³ tsú² siáh³ la³ jáun². Tí³la³ tsá² jéinh³² hi³ cuo² má¹ná¹, lí³ zian² uu³mí²tsí³² bíh¹ ní¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² jná¹³ né³ jmí¹ hnó²¹ hi³ tiá² lí³ zia³² uu³mí²tsí³² jáun² quioh²¹ tsú².

²⁹ Reh², sá¹ní² nieí² hnoh² jái¹³ lá² quion²¹ jná¹³: Cú¹pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ zia³² quiú¹³ dí². Hi³ jáun² né³² tí³ chí¹ján³, tsá²ñuh² tsá² má²ca³jenh² cuo² hniáuh³² ma³zian² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² ní²cuo² zian², ³⁰ tsá² ná¹ho² ná¹jngih² hniáuh³² jmu³ la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² hlah³ nio² bíh¹ tsí³, hi³ ní¹juáh³ tsá² ná¹hiún² tsí³ né³, hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² hiún² bíh¹ tsí³, hi³ tsá² zia³² hi³ la³² né³, hniáuh³² ma³zian² tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² quioh²¹ bíh¹ tsú² hi³ lí²liá³² jáun². ³¹ Hi³ ní¹juáh³ tsá² jmúh³² ta²¹ hi³ zia³² ní¹ hué²¹ lá², hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² lin¹ ta²¹ lí²jmúh³² bíh¹ tsú²; quí¹ hngá¹máh³ hi³ néh³² dí² lá² há¹ ngá¹³ bíh¹.

³² Quí¹ jná¹³ hnó³² hi³ tiá² hi³ zia³² hi³ lí¹³ lí³ hí³² honh² náh². Ní¹juáh³ jan² tsá² tsá¹ñú¹ tiá² cuo² má²jenh², tsá² la³ hí³ hen² tsí³ jmáh³la³ ní¹con² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí², jí³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³hiún² tsú² tsí³ Tí³² Juo¹³ dí²; ³³ tí³la³ ní¹juáh³ má²ca³jenh² cuo² tsú² né³, ca³tí²¹ hi³ zia³² ní¹ hué²¹ lá² bíh¹ má²hi³² tsí³ tsú², jí³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³hiún² tsú² tsí³ tsá²mi³ ní²cuo² ní² siáh³, ³⁴ hi³ jáun² tá¹ tun³ jo²¹ bíh¹ ní¹ má²hi³² tsí³ tsú² lí¹³. Ja³bí¹ zia³²

siáh³ hi³ za² ñí¹con² tsá²mi³ tsá² má²jenh² cuo² quionh³ tsá²mi³ tiá² cuo² má²jenh². Qui¹ tsá² tiá² cuo² má²jenh² hen² tsí³ jmáh³la³ ñí¹con² Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí², hi³ hnió³ tsú² hi³ lí¹³ cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³² tá¹ jan², la³ má²quionh³ siáh³ jmí²chí³ quioh²¹ tsú²; tí³la³ tsá²mi³ má²jenh² cuo² né³ hi³² tsí³ ca³ti²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jí³ he³ lánh³ ma³hiún² siáh³ tsí³ tsá²ñuh² ñí²cuo² ní² siáh³.

³⁵ Juanh³² jná¹³ jái¹³ ní² ca³ti²¹ hi³ chú³² quián¹³ hmóu³² bíh¹ náh², jun³juáh¹³ hi³ quí² jna²³ jná¹³ juí³² quián¹³ yáh³ hnoh². Qui¹ jná¹³ hnó³² hi³ hnoh² tianh¹³ náh² re² la³ cun³ ca³ti²¹ bíh¹, hi³ má¹con²¹ náh² Ti³² Juo¹³ dí² hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ chí¹cuú² chí¹jnáí²³.

³⁶ Hi³ jáun² né³, hi³ ca³tin¹ tsá² má²lieih²¹, tsá² zian² tsá¹mái¹³ jon², ní¹juáh³ tsá² hí³ lín²³ hi³ tí³ re² jéinh³² cuo² tsá²mi³ jon², qui¹hlíá² má²tsá²lí³hún¹ bíh¹ tsí³ jon² tsú², hi³ má²ca³lín¹³ tsú² siáh³ hi³ hi³ ní² bíh¹ tí³ quien², jáun² cuí¹ jmu¹ tsú² la³ cun³ hi³ lín²³ tsú² chu²¹; lí¹³ bíh¹ jéinh³² tsú² cuo² jon², qui¹ jun³juáh¹³ tso³ yáh³ jaun³². ³⁷ Tí³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ tiá² lin¹ lí³ hniáuh³² yáh³ hi³ jéinh³² tsú² cuo² tsá¹mái¹³ jon², hi³ tiá³ bíh¹ nio² tsí³ tsú² la³ cun³ hi³ lín²³, hi³ tiá² jéinh³² cuo² jon², re² bí¹ siáh³ jmu² tsá² la³ hí³.

³⁸ Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² jéinh³² cuo² tsá²mi³ jon², re² bíh¹ jmu² tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² jéinh³² cuo² jon² né³, tí³ jlánh¹ bíh¹ re² jmu² tsá² la³ hí³.

³⁹ Hi³ ca³tin¹ tsá²mi³ tsá² má²jenh² cuo² né³, liei²¹ jmu² héih³² hi³ ca³tin¹ tsú² tiánh³ la³ má²tionh² jáun² quionh³ ñí²cuo² tá¹la³ zian² tsá²ñuh²; tí³la³ ní¹ má¹jun² tsá²ñuh² né³, má²lí¹³ bíh¹ jéinh³² siáh³ tsá²mi³ hí³ cuo² quionh³ lí³ua³ jan² tsá² hnio³, tí³la³ hniáh³² jan² tsá²ñuh² tsá² má²tanh² ta²¹ Dió³² bíh¹ má¹na²¹. ⁴⁰ Tí³la³ tí³ jlánh¹ bíh¹

chú³² quioh²¹ tsá²mi³ hí³ lí¹³ ní¹juáh³ hi³ tiú²uú² ca³jéinh³²
 cuo². Hi³ ní² bíh¹ cáun² hi³ len³ jná¹³ huen², hi³ jná¹³ né³
 len³ hi³ hléh²³ ná¹ la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³².

8

Má³² hi³ cha³² tsú² ná¹chan¹ quioh²¹ dió³² tsá² lán¹

¹ Né³² né³, cui¹ má¹ré¹³ jná¹³ jái¹³ hi³ ngaih³² hnoh²
 jáun² ca³tí²¹ ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ jngih² tsú² ní¹con² dió³²
 tsá² lán¹. Cun³ né¹ bíh¹ dí² hi³ la³jái³² dí² zia³² hi³ há²
 ngí²³ dí², tí³la³ háinh¹³ jmú¹³ dí² tonh² ca³tí²¹ hi³ má²há²
 má²ngí²³ dí² jáun². Tí³la³ ní¹juáh³ hi³ ná¹hnáu³ dí² má¹ná¹,
 hi³ ní² bíh¹ jmu² hi³ má²tsá²lí³hún¹ tsí³ dí² ní¹con² Dió³².
² Jáun² ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ ca³hia³ ca³taunh³ lín³²,
 cun³quionh³ la³ jáun² lí²lin¹ hi³ tiá² hi³ ní³² hí¹ cáun² bíh¹
 tsú² la³ cun³ hi³ jmí¹ ca³tí²¹ ní³². ³ Tí³la³ ní¹juáh³ jan² tsá²
 hno³ Dió³² né³, má²cuoun³² bíh¹ Dió³² tsá² hí³.

⁴ Hi³ jáun² né³, ca³tí²¹ hi³ cúh² tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³
 hi³ má²lí²jngih³ tsú² ní¹con² dió³² tsá² lán¹, qui³ cónh³
 má²né¹ bíh¹ dí² hi³ dió³² tsá² lán¹ hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá²
 lí³ nóh³² quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², qui¹ jí³²la³ jan² tán¹
 bíh¹ Dió³² zian². ⁵ Qui¹ uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ lín³² hi³ téh²³
 tsú² dió³² hñu³mi³cuú² jí³ ní¹ hué²¹ lá² ní² siáh³, hi³ tson²
 bíh¹ cu³tí³ zia³² bíh¹ hliáun³ lín³² hi³ lí¹ téh²³ tsáu² dió³² jí³
 juo¹³ tsú² ní² siáh³, ⁶ tí³la³ hi³ ca³ta¹ jnoh¹ má¹ná¹, jan² tán¹
 bíh¹ Dió³² Jméi² dí² zian². Jméi² dí² hí³ bíh¹ Tsá² ca³jmú³
 ca³la³ jí³² hi³ zia³², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ziaun² hi³ ca³tin¹
 hí³ bíh¹. Jan² tán¹ bíh¹ Juo¹³ dí² zian², Jesús Tsá² lín³ hí³
 Cristo yáh³. Hi³ cun³quionh³ hi³ bíh¹ ca³lí³ zia³² ca³la³ jí³²
 hi³ zia³², hi³ la³ jí³ jnoh¹ siáh³ uá²jai³².

⁷ Tí³la³ tiá² la³jín³² tsáu² má²ca³ngi¹³ yáh³ hi³ ní². Quí¹ zian² tsá² jlánh¹ jmí¹ má²tan² hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² lán¹, hi³ tsá² hí³ né³ cáun² lín²³ la³ má²lín²³ jáun² bíh¹ hi³ hú¹tá¹ má²ca³lí³quioh²¹ dió³² tsá² lán¹ bíh¹ ngú³ hi³ cuá¹cúh² tsú² jáun². Hi³ cun³ñí¹ hi³ tiá² má²nio² tiá³ tsí³ tsú² né³, jáun² bíh¹ cáun² lí¹ cha³² tso³ jmí¹ tsí³ tsú² hi³ lín²³ hi³ má²ca³hliánh² cun³ñí¹ hi³ má²lí²cuh³ ngú³ hi³ má²ta³no¹ ñí¹con² dió³² tsá² lán¹ hí³. ⁸ Tí³la³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ má³² hi³ cúh²³ yáh³ dí² lí¹³ tá¹zanh¹ dí² re² ta³ ñí¹ Dió³² má¹ná¹. Quí¹ sa³jun³ lí³ hláih¹ yáh³ dí² ní¹juáh³ hi³ tiá² cúh¹³, hi³ sa³jun³ lí³ chun¹ yáh³ dí² ní¹juáh³ hi³ lí²cúh¹³. ⁹ Tí³la³ hua³hín¹³ náh² jmu³, quí¹ ní² lí¹ ca³jmu³ náh² hi³ tánh³² tso³ jan² tsá² tiá² má²pin³ tsí³ cun³quionh³ hi³ cúh¹³ náh² lí³ua³ cáun² hi³ tí³² honh² náh² hmóu³². ¹⁰ Cuí¹ jmú¹³ jái¹³: Ní¹juáh³ hnú² tsá² má²ñíh¹ hi³ ní², la³ ca³ñíh³ hi³ jmúh¹³ má³² cáun² ñí¹ ca³tin¹ dió³² tsá² lán¹, hi³ ní¹juáh³ tá¹la³ jáun² né³ la³ ca³jíe³² jan² tsá² reh² tsá² tiá² má²pin³ tsí³ hi³ ñíh³ hnú² ñí¹ jáun², jáun² ja³bí¹ tsá² reh² hí³ lí¹³ já³² tsí³ hi³ cuh³ má³² má²lí³cué³² tsú² ñí¹con² dió³² tsá² lán¹. ¹¹ Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ cun³quionh³ hi³ jlánh¹ ñíh¹ jáun² bíh¹ hnú² má²jmu³² nú² hi³ tsa³hín³ renh² nú² tsá² tiá² má²pin³ tsí³, tsá² ca³jun³ hí³ Cristo hi³ ca³tin¹ uá²jai³². ¹² Jáun² la³ ní² bíh¹ má²jmu³² hnoh² tso³ ñí¹con² hnga² Cristo, cun³quionh³ hi³ jmu³² náh² tso³ ñí¹con² renh² ní¹ má¹ca³hliah²¹ náh² tsí³ tsá² tiá² má²pin³ tsí³. ¹³ Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ jná¹³ la³ jmu² hi³ tanh³² renh² ná¹ tso³ cun³quionh³ má³² hi³ cuh³² ná¹, tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ hí¹ cónh³ tiú²uú² cuh²¹ jná¹³ ngú³ la³ jáun², quí¹ ní² lí¹ ca³jmú³² jná¹³ hi³ tánh³² renh² ná¹ tso³.

9

La³ cun³ hi³ ca³tin¹ tsá² lín³ ti³² tsá² quian³² jè¹ Dió³²

¹ Né³² né³, ¿tiá¹ la³ zian² jná¹³ hi³ ca³tin¹ huen² dúh¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ lín³ jná¹³ jan² *ti³² tsá² quian³² jè¹ Dió³² dúh¹? Quí¹ jná¹³ má²ca³jien¹ ná¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí², hi³ cun³quionh³ hnoh² bíh¹ má²lin¹ ta²¹ quion²¹ jná¹³ hi³ má²cá²jmu³² ná¹ quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí². ² Uá¹jinh¹ zian² tsá² tiá² hnió³ tónh³² ta²¹ hi³ jná¹³ lín³ ná¹ ti³² tsá² quian³² jè¹ Dió³², ti³la³ ñí¹con² hnoh² má¹ná¹, lín³ bíh¹ jná¹³; quí¹ cun³quionh³ hi³ lín³ hnoh² ní² tsá² tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí² má²lí²lin¹ hi³ tson² bíh¹ cu³ti³ lín³ jná¹³ ti³² tsá² quian³² jè¹ Dió³².

³ La³ lá² bíh¹ nga² jná¹³ ñí¹con² tsá² la³ hí³ ní¹juáh³ jmi¹ ziu² jmi¹ hie² tsú²: ⁴ ¿Tiá¹ la³ zia³² jái¹³ hi³ cú¹ hnáih¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ lí¹ cue³² jáun² tsáu² dúh¹? ⁵ Ja³bí¹ la³ jáun² zia³² siáh³ jái¹³ hi³ jenh¹ jná¹³ uón³² quiúnh¹ ná¹ jan² tsá²mi³ tsá² reh² dí², hi³ ngí¹³ ná¹ quiúnh¹ la³jmi¹ jmu² ti³² tsá² quian³² jè¹ Dió³² ñí¹ hná¹ ní², ji³ tsá¹ rainh²¹ Ti³² Juo¹³ dí², ji³ Pé¹ ní² siáh³. ⁶ ¿Hí¹ lín²³ tsú² hi³ jmáh³la³ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Bernabé uá¹ lí³hniauh²³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ hi³ jáun² lí¹³ jniau¹³ jnoh¹ hi³ cúh¹³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³²? ⁷ ¿Hin² dá² tsánh² tsá² lín³ hliáu³, hi³ má²hmah¹ hnga² la³jí³² hi³ lí³ hniáuh³² quioh²¹? ¿Hin² tsánh² zia³² hi³ jnauh²¹, hi³ tiá² cúh² má¹lí³² jáun²? ¿Hin² dá² tsánh² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh² hi³ tiá² hính²³ yáh³ jmi² tiuh²¹ hi³ huéh²³ má¹lí³² jáun²? ⁸ Su³uú² lí¹ cuí¹ lín¹³ náh² hi³ jái¹³ hi³ hléh²³ jná¹³ lá² lí³ cáun² hi³ lí¹ ca³cháunh³ chin³² jná¹³ huen², quí¹ ja³bí¹ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés yáh³ rá¹juáh³ la³ ní². ⁹ Quí¹ ñí¹ liei²¹ jáun² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ha³

lí² tanh³ chí² náh² ho³ cuá¹juí² tá¹la³ há² zauh³² cuú²miih²¹ hi³ jáun² sunh³ máí³⁷. Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ca³juáh³ Dió³² la³ ní² cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ hnio³ cuá¹juí² yáh³, ¹⁰ quí¹ cun³quionh³ la³ ní² dá² ca³jmú³ tsú² cáun² jái¹³ hi³ ma³ta² tsú² jí³lá² bíh¹ dí². Liei²¹ jáun² ca³lí³ ca³tí²¹ cáun² hi³ chú³² quiú¹³ jnoh¹ bíh¹; quí¹ tsá² quiáh² hué³² quionh³ tsá² caun² hi³ ca³láu², cá²re² bíh¹ hen² tsí³ tsú² hi³ he³ la³ cun³ hi³ ca³tin¹ ní¹ má¹ca³láu². ¹¹ Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jnoh¹ má²ca³ján¹³ jún² hi³ jmu² ta²¹ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsáu² ja¹ quián¹³ hnoh², ħí¹ hliáun³ lín³² máh³ ní¹juáh³ la³ ca³héi¹³ jnoh¹ cú¹píh²¹ hi³ lí³ hniáuh³² quiú¹³ ñí¹con² hnoh² má¹lí³² jáun²? ¹² Ní¹juáh³ tu³ bíh¹ tsá² siánh³ yáh³ la³ zia³² bíh¹ jái¹³ ñí¹con² hi³ he³ hi³ hniáuh³² quioh²¹ ñí¹con² hnoh², jáun² ħiá¹³ bíh¹ tiá² jnoh¹ tiá² ca³ta¹ héi¹³ hi³ jáun²!

Tí³la³ tiá² má²ca³jmú¹³ yáh³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ jmí¹ lí¹³ jmú¹³; tí³la³ jnoh¹ dá² má²ca³tion¹³ bíh¹ tsí³ la³jí³², quí¹ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ lí³ zia³² hi³ chí¹cuú² chí¹jnái²³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo. ¹³ Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² *judíos, cun³quionh³ hi³ tsá²can³² jáun² tsáu² hñu³ cuáh³² bíh¹ zian² tsú². La³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ ní¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ ñí¹ lí³ ñí¹hiú¹³, ñí¹ qui³ cueh³² tsáu² Dió³² lí³ua³ cáun² hi³ ca³loh² uá¹ i³ hi³ jñi³² tsú², uá¹ hi³ jáh³, jáun² ní¹ má¹lí²jín³² tsá² hí³ la³ cun³ hi³ ca³tí²¹ có³², má¹lí³² jáun² né³, tsá² hí³ bíh¹ má²lí¹³ cuh³ hi³ ziún³. ¹⁴ La³ jáun² bíh¹ lí³ héih³² hi³ ca³jmú³ siáh³ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ ní¹juáh³ tsá² hleh³² jú¹ chú³², jáun² cun³quionh³ ta²¹ jáun² bíh¹ lí¹³ zian² tsú². ¹⁵ Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³mí³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² la³ cun³ hi³ jmí¹ lí¹³ mí¹³ jná¹³, sa³jun³ jmu² jná¹³ sí² lá² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hniá¹ jná¹³ hi³ zia³² hi³

cuéh¹ hnoh² ca³lá². ¡Ti³ re² cuí¹ jún¹³ jná¹³ cú²jueh³² ñeh² bíh¹ hi³ quin³ tsú² hi³ hiún² tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ ná¹ ta³ tiá² hlánh¹!

¹⁶ Ca³tin¹ jná¹³, jun³juáh¹³ hi³ jmu² tonh² yáh³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³², qui¹ cun³ ca³tin¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hléh¹³. ¡Ma³ jlánh¹ juo²³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ tiá² hléh¹³ jú¹ chú³² jáun²!

¹⁷ Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ hi³ jmu² jná¹³ ta²¹ lá² cun³ñí¹ hi³ hiún² tsin³² huen², jáun² zia³² bíh¹ hi³ hiáu¹³ jná¹³. Ti³la³ uá¹ cun³ ca³jmú³² jná¹³ ca³la³ chí¹tson³, cun³ jáun² bíh¹ lí³ cáun² ta²¹ hi³ má²ca³chá³ Dió³² jo³uón³² jná¹³.

¹⁸ Hi³ jáun² né³, la³ cun³ hi³ hiáu¹³ jná¹³ jáun² lí³ la³ lá²: Hi³ jlánh¹ lí²hiún² tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² ta³ tiá² hi³ mí²³ ná¹ hí¹ cáun²; la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ tiá² mí²³ jná¹³ la³ cun³ hi³ qui³ lí¹³ mí³² jan² tsá² hleh³² jú¹ chú³².

¹⁹ Uá¹jinh¹ tiá² lín³ jná¹³ *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² hí¹ jan² tsáu², ti³la³ cun³ jáun² má²cá²jmú³² bíh¹ jná¹³ hi³ lín³ ná¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² la³jín³² tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ janh²¹ jná¹³ juóun³² tsáu² hi³ ca³tin¹ Cristo. ²⁰ Ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ tsá² judíos, jmu² jná¹³ la³jmí¹ jmu² tsá² judíos, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ tsú²; la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ ñí¹con² tsá² ná¹má²tí³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmu² jná¹³ la³jmí¹ jmu² tsá² má²tí³² hí³ liei²¹, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ tsá² hí³, uá¹jinh¹ jná¹³ jan² tsá² tiú²uú² lin¹ lí³hniauh²³ ma³tí³² liei²¹ jáun². ²¹ Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsá² tiá² má²quien² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, ja³bí¹ jná¹³ jmu² siáh³ cá²ren² quiúnh¹ ná¹ tsá² la³ hí³. Ti³la³ jun³juáh¹³ hi³ tiá² má²ti²¹ héih³² quioh²¹ Dió³² yáh³ jná¹³ jaun³², qui¹ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² ca³tin¹ ná¹ hi³ má¹ti²¹ liei²¹ quioh²¹ Cristo. ²² Ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá²

tiá² má²pin³ tsí³, hi³ jáun² jná¹³ jmu² siáh³ hi³ la³jmí¹ lí³
 hi³ tiá² má²pin³ tsin³² ná¹, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ uá²jaí³²
 tsá² hí³. Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³ né³, hi³ jmu² ná¹
 cá²ren² quiúnh¹ ná¹ la³jánh³ dú¹ ñí¹ tsáu², hi³ jáun² la³
 jáun² lí¹³ cháuh³² he³ lánh³ rón³² lí¹³ lion¹ jná¹³ jmí²chí³
 quioh²¹ ma³ jan² tsá² hí³ bíh¹ jaun³². 23 Jmu² jná¹³ la³jí³²
 hi³ ní² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ jú¹ chú³², hi³ jáun² lí¹³ hiáu³ jná¹³
 uá²jaí³² la³ cun³ hi³ jein³² jú¹ chú³² lá².

24 Qui¹ má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ jmí¹ co² tsú²,
 jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² jmu² pí³ hi³ tsá²táunh¹ cú²hé² lín³²,
 tí³la³ jí³²la³ jan² tán¹ bíh¹ tsá² láih²³, hi³ jáun² hiáuh²³ hi³
 má²ná¹lí³ jáun² hua³jan²¹. Jáun² la³jmí¹ jmu² tsá² la³ hí³
 bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² pí³, hi³ jáun² janh¹ náh² hi³
 má²ná¹lí³ jáun² hua³jan²¹ quián¹³. 25 La³jín³² bíh¹ tsá² co²
 má²tin³² re², hi³ jáun² tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ lí¹³ lí³ hliánh¹³
 tsú², qui¹ hi³ hnió³ láih¹³ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ lí³ ñeh¹
 hmá² cuu³hláu², cáun² hi³ tiá² lin¹ má²hie²; tí³la³ jnoh¹
 má¹ná¹, jmu² pí³ hi³ jáun² jauh¹ dí² cáun² hi³ ma³hie² la³
 cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. 26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jmu² jná¹³
 la³ cun³ qui³ jmu² tsá² ngí³² cú²hé², ha³ tiá² jie³² yáh³ jná¹³
 tí³ hlá² tí³ ní²; hi³ sa³jun³ jmu² jná¹³ hnié² la³jmí¹ jmu² jan²
 tsá² lí¹ cui²³ jah³² ñí¹ lín²¹. 27 Tí³la³ jná¹³ dá² jmu² héih³²
 ca³la³ chí¹tson³ bíh¹ ñí¹con² ua³ tán² ná¹, hi³ di³quian²¹ ná¹
 jmái¹ hi³ taunh¹³ ta²¹, qui¹ ní² lí¹ ca³lí³ hi³ chín¹dí¹ jná¹³
 tsá² ca³ma³tin¹³ ná¹ tsáu², hi³ la³ ca³ta³zanh¹ ná¹ hlah³
 má¹lí³² jáun².

10

Tiá² hniáuh³² má¹quien¹³ dí² dió³² tsá² lán¹

1 Hi³ jáun² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ lí³ ñh¹³ náh² hi³ la³jín³² bíh¹ tsá²daun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmí¹ zian² cá²jmái¹ ca³tiánh³ ñeh² jnie² hi³ lí³ li²¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹, hi³ la³jín³² bíh¹ tsú² ca³nga³ siáh³ Jmí²miih²¹ Dáin³ jmí¹ ca³niá³ jáun². 2 Hi³ jáun² dá² la³jín³² bíh¹ tsú² cáun³ jmái², hi³ lin¹ hi³ hain²¹ tí³con² hla¹ Moisés cun³quionh³ hi³ ca³ñi³taunh¹ tsú² jáun² ñeh² jnie², jì³ jmí¹ ca³han³ siáh³ jmí²miih²¹ jáun². 3 Ja³bí¹ cá²re² ca³cúh² bíh¹ tsú² jì³lin² cá² ñí¹ má³² hi³ ca³cue³ Dió³². 4 Ja³bí¹ la³jín³² bíh¹ tsú² siáh³ ca³hinh³ cá² ñí¹ jmái² hi³ ca³cue³ hnga² Dió³². Quí¹hliá² jmí¹ hính²³ tsú² jmái² ja³ ñí¹con² Dió³² hi³ chí¹hue³² hláu². Hláu² jáun² dá² jmí¹ quionh³ tsú² tá¹la³ hí¹tiáunh¹ jui³², hi³ hláu² jáun² né³ jmí¹ lín³ hnga² bíh¹ Cristo. 5 Tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun², lí³ cá² tsáun¹ máh³ tsá² hí³ tiá² ca³jmú³ la³ cun³ hi³ jéih³² Dió³², hi³ jáun² dá² ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ tsú² hué³² quiéin² jáun².

6 La³jí³² hi³ ca³lí³ jáun², lí³ cáun² nóh³² hi³ hie³² jnoh¹ jú¹ tson² bíh¹, hi³ lin¹ hi³ tiá² ca³ta¹ dí² jmú¹³ hi³ hniá¹ dí² hi³ hlah³, la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³. 7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² hniáuh³² má¹tsú¹ má¹jonh²¹ hnoh² dió³² tsá² lán¹ la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³; la³ cun³ rón³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “Tsáú² ca³tiánh³ tiáunh¹, hi³ ca³cu³ ca³hinh³, hi³ jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³nu³ ca³tiánh³ hi³ ca³jmú³ juón¹”. 8 Jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ lí¹ jmú¹ lí¹ tsáú¹³ dí² la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³, quí¹ jmí¹ lí²¹ jáun² ca³tsan³ quiu³hni² mei²¹ tsáú² cu³tsa³² la³ lá² cú² jmái¹. 9 Sa³jun³ hniáuh³² yáh³ hi³ cá¹ lan¹³ dí² Tí³² Juo¹³ hi³ neh²¹ ní¹juáh³ hi³ tson² juenh² tsí³, la³jmí¹ ca³jmú³ ma³ jan² tsá² hí³, hi³ jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³tsan³ bíh¹ cun³quionh³ hi³ ca³quieh² jáh³ hláinh¹.

10 Hi³ sa³jun³ hniáuh³² yáh³ hi³ jmúh¹³ hnoh² hi³ lí¹ mí¹ lí¹ tsáinh¹ náh² ñí¹con² Dió³² la³jmí¹ ca³jmú³ ma³ jan² tsá² hí³, hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ hi³ ca³jmú³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quian³² pí³ quioh²¹ hmú³².

11 La³jí³² hi³ ní² bíh¹ ca³chú² cá²quiúnh³² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmí¹ zian² cá²jmái¹; hi³ jáun² né³ ca³tóh³ tsú² ñí¹ Sí², hi³ jáun² lí¹³ zia³² cáun² nóh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² ziáun² dí² ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹ lá², hi³ tiá² jmú¹³ dí² la³ jáun². 12 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² lín²³ hi³ pin³ tsí³, cuí¹ jmu¹ tsú² hua³hín¹³ hi³ tiá² cáun² lí¹ tánh²¹ tso³. 13 La³jí³² hi³ cá² lau²³ hnoh² cá²ren² bíh¹ quionh³ la³ cun³ hi³ qui³ quiunh³² la³jín³² tsá²mi³cuóun² ñí¹ hná¹ ní² uá²jai³². Tí³la³ cun³ jáun² lí¹³ bíh¹ cháh¹³ hnoh² cáun² honh² ñí¹con² Dió³², qui¹ hí³ dá² tiá² cáun² lí¹ cué²¹ yáh³ jái¹³ hi³ lí³ zia³² hi³ cá² lau²³, cáun² hi³ tiá² lí³ quinh¹ náh² jmái¹. Qui¹ Dió³² dá² tí³ hie³² bíh¹ he³ lánh³ rón³² tion¹³ náh² honh² ja¹ la³jí³² hi³ jáun², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ quinh¹ náh² jmái¹.

14 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², su³uú² lí¹ ma³quien¹³ náh² dió³² tsá² lán¹. 15 Lieh¹ jná¹³ hnoh² la³jmí¹ liéinh³² tsú² tsá² quiáh¹ tsí³, hmóu³² bíh¹ hnoh² lí¹³ chú¹ ñih²¹ náh² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ lá²: 16 Hi³ ní¹ má¹ca³cue¹³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³² quioh²¹ jmi² ráu³ hien¹ hi³ hnáih²³ dí² jáun² la³jái³² né³, má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ jmí²hán¹ tsú² ca³jmú³ ta²¹ ñí¹con² dí² jí³lá² bíh¹. Ja³bí¹ la³ jáun² ní¹ má¹ca³tsunh²¹ dí² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cúh²³ dí², má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹

Cristo cun³ñí¹ hi³ tá¹³ tsú² má²ca³lí³ quien² ñí¹con² dí² la³jái³² jmi¹ ca³taun³ tsú² jáun² ñí¹ crei²¹ bíh¹ siáh³. 17 Jáun² cun³ñí¹ hi³ cáun² hí³ bíh¹ tsóh³² dí², uá¹jinh¹ juóu³² lín³² dí², má²lin¹ bíh¹ hi³ ná¹láí³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu², qui¹ cáun² bíh¹ hí³ cúh²³ dí² la³jái³².

18 Sá¹ní² jie³ dú¹ náh² lánh³ rón³² ná¹ngi²³ tsá² hué³² *Israel: La³jín³² tsá² cúh² ngu³ quioh²¹ jáh³ má²lí²jngih³ tsú² ñí¹con² Dió³², má²lí²ma³jnia³² tsú² hi³ tiáunh¹ cá²hon³ hi³ jáh³ hí³ lí³ quien² ñí¹con² tsú² la³jín³² bíh¹. 19 Jáun² né³, jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ dió³² tsá² lán¹ zia³² pí³ quioh²¹ yáh³, hi³ sa³jun³ tí³ jlánh¹ quien² ngu³ quioh²¹ jáh³ hi³ jngih² tsú² ñí¹con² dió³² tsá² lán¹ yáh³ la³ cónh³ bíh¹ lí³ua³ cáun² ngu³. 20 La³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ lí³ la³ lá²: Hi³ tsá² tiá² cuóun³² Dió³² cuen² jáh³ ñí¹con² jmi²chí³ hláinh¹ bíh¹ ní¹juáh³ jmi¹ jngih² jáh³ ñí¹hiú¹³ quioh²¹ dió³² tsá² lán¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² Dió³² yáh³ cuen² tsú²; hi³ jná¹³ né³, tiá² hnó³² yáh³ hi³ tiáunh¹ hnoh² cá²honh¹ quiúnh¹ náh² jmi²chí³ hláinh¹. 21 Qui¹ tiá² lí¹³ yáh³ hi³ dí¹chíh¹ hnoh² honh¹ copa hi³ jmu² lin¹ hi³ tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ má¹lí³² jáun² né³ dí¹chíh¹ náh² siáh³ honh¹ copa hi³ jmu² lin¹ hi³ tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ jmi²chí³ hláinh¹; sa³jun³ lí¹³ yáh³ hi³ cúh¹³ hnoh² hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹ mesa quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ má¹lí³² jáun² cúh¹³ náh² siáh³ hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹ mesa quioh²¹ jmi²chí³ hláinh¹.

22 ¡Ha³ tiá² ca³ta¹ yáh³ dí² jmú¹³ hi³ míh³ tsí³ Tí³² Juo¹³ dí²! Qui¹ jun³juáh¹³ jnoh¹ yáh³ tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ hí³ dí².

He³ lánh³ rón³² jmu² tsá² má²ca³liáun³, tsá² qui³ hno³ rainh²¹

23 Né³² né³, tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh²³ jáun² tsáu², hi³ cáun² lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³; tí³la³ tiá² la³jí³² hi³ jáun² jmu³ yáh³ ta²¹. Ján³, lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³, tí³la³ tiá² la³jí³² hi³ jáun² lí¹³ yáh³ ma³hau³ hi³ lí³hún¹ tsí³ tsá²ján² tsá²ján². 24 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tín¹ hnauh¹³ jmáh³la³ hi³ lí¹³ jmu³ ta²¹ ní¹con² hnga², qui¹ ca³tín¹ tsú² hnauh¹³ hi³ lí¹³ lí³ jmu³ ta²¹ ní¹con² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹.

25 Jáun² cáun² quiéih³ náh² cú²jueh³² la³jí³² la³ cun³ hi³ hna² tsú² ja¹ hmah²¹, ha³ lí² ngái² náh² ní¹juáh³ ngú³ jáun² quioh²¹ jáh³ hi³ ca³jngih³ tsú² ní¹con² dió³² tsá² láin¹, ha³ lí² ngái² náh² hí¹ cáun² hi³ lí¹³ jmu³ hi³ hliáh¹³ jmí¹ honh² náh². 26 Qui¹ hnga² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² quioh²¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ zia³² ní¹ hué²¹ lá².

27 Hi³ ní¹juáh³ zian² tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³² hi³ té²³ hñú¹³, ní¹juáh³ hi³ hnáuh² náh² cuá¹táunh¹, jáun² cuá²quiéih³ náh² la³jí³² la³ cun³ hi³ cué³² tsú² ní¹ jáun²; tí³la³ ha³ lí² ngái² náh² hí¹ cáun² má¹ná¹, hi³ jáun² tiá² lí¹³ hliáh¹³ jmí¹ honh² náh². 28 Tí³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² zai³² hnoh² la³ lá²: “Ngú³ lá² quioh²¹ jáh³ ca³jngih³ tsú² ní¹con² dió³² tsá² láin¹ bíh¹”, hi³ jáun² ha³ lí² cúh² náh² cú²jueh³² cun³ ní¹ hi³ ca³tín¹ tsá² má²lí²juáh³ hí³ la³ jáun², qui¹ ní² lí¹ ca³hliáh² jmí¹ tsí³ tsá² hí³. 29 Juah³² jná¹³ la³ ní² cun³ ní¹ hi³ ca³tín¹ jmí¹ tsí³ tsá² hí³ bíh¹, jun³juáh¹³ jmí¹ honh² hnoh² hmóu³² yáh³.

Tí³la³ zian² tsá² lí¹³ juáh³ má¹ná¹: “¿He³ láih³² sa³ jná¹³ máh³ tiá² lí¹³ cuh²¹ lí³ua³ cáun² hi³ hnó³² ná¹ cuh²¹ cun³ ní¹ hi³ tiá² má²pin³ tsí³ jan² tsá² siánh³? 30 Ní¹juáh³ la³ cue² bíh¹ jná¹³ tín² tiá¹hmah¹ Dió³² ní¹ má¹tí³ ní¹ cuh²¹, ¿he³

yáh³ ca³ti²¹ ziu³ hie³ tsú² jná¹³ hi³hliá² cuh^{32?}” 31 Né³² né³, hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² la³ñí¹ la³ján³ cun³quionh³ la³jí³² hi³ jmuh³² náh², uá¹ hi³ má³² hi³ cú² hi³ húh²³ náh², uá¹ hi³ li³ua³ cáun² hi³ siáh³ siáh³. 32 Ha³ lí² jmu² náh² hi³ lí¹³ quinh³ tsáu², sa³jun³ tsá² *judíos, sa³jun³ *tsá²cá²jo²¹, hi³ sa³jun³ tsá² má²lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² ní² siáh³. 33 Hi³ jáun² hi³ ca³tin¹ jná¹³ huen² né³, jmu² ná¹ tion³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² jeinh²¹ hlah³ ca³ti²¹ li³ua³ cáun² hi³ jmu¹ jná¹³. Ha³ tiá² hnauh³² yáh³ jná¹³ jmáh³la³ hi³ chú³² quion²¹ huen², ti³la³ jná¹³ hnauh³² hi³ chú³² hi³ ca³tin¹ tsá² siánh³ bíh¹, hi³ jáun² lí¹³ liáun³ tsú².

11

1 Jáun² né³, jmu³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³, la³jmí¹ jmu² jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Cristo.

Tsá³mi³ tsá² má²tsú² má²jónh³² Dió³²

2 Hi³ jáun² né³ reh², zia³² bíh¹ cáun² hi³ jlánh¹ re² jmuh³² hnoh². Quí¹hliá² chau² honh² hnoh² jmái¹ ca³la³ jí³² hi³ ca³tin¹ jná¹³, jí³ hi³hliá² la³ má²ma³tih²¹ jáun² bíh¹ hnoh² jái¹³ hi³ ca³híe³ jná¹³ jáun², la³ cun³ hi³ ca³li³ tin² ná¹ huen² jmí¹tin². 3 Ti³la³ hnó³² jná¹³ hi³ há¹ ngi¹³ hnoh² hi³ Cristo bíh¹ lín³ Tsá² chín¹ ñí¹con² tsá²ñuh², hi³ jáun² tsá²ñuh² né³ lín³ tsá² chín¹ ñí¹con² tsá²mi³ ñí²cuo² la³jmí¹ lín³ jáun² Dió³² Tsá² chín¹ ñí¹con² Cristo. 4 Jáun² ní¹juáh³ li³ua³ jan² tsá²ñuh² jlí²³ chí¹ ní¹ má¹ca³liéinh³² Dió³² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³ cuáh³², ho³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³hléh³ jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³, cun³quionh³ hi³ jmu² tsú² la³ jáun², jmu² tsú² hi³ tiá² quien² Tsá² chín¹ ñí¹con² bíh¹ tsú². 5 Ti³la³ ní¹juáh³ jan² tsá²mi³ hi³ tiá² jlí²³ chí¹ ní¹ má¹ca³liéinh³² Dió³² né³, ho³ ní¹ má¹ca³hléh³ jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³,

tsá²mi³ la³ hí³ siáh³ jmu² hi³ tiá² quien² tsá²ñuh² ñí²cuo²
bíh¹, tsá² chín¹ ñí¹con² tsú². Cun³quionh³ la³ jáun² dá²
má²lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ má²ná¹za¹ mi³láu³ nio² bíh¹ chí¹ tsú²
hi³ lin¹ hi³ juón¹. 6 Jáun² né³, ní¹juáh³ jan² tsá²mi³ tiá²
ñí¹jlí³ chí¹, hi³ jáun² tí³ re² bíh¹ ní¹juáh³ cu³tsa³² zéi³² tsú²
cú²jueh³². Tí³la³ ní¹juáh³ lín²³ tsú² hi³ hua³heih²¹ bíh¹
ní¹juáh³ hi³ má²ná¹za¹ chí¹ tsú², hi³ jáun² tí³ re² bíh¹ jlí³
tsú² cú²jueh³² chí¹. 7 Tí³la³ tsá²ñuh² má¹ná¹, tiá² ca³tin¹
yáh³ hi³ jlí³ chí¹, quí¹ cun³quionh³ hí³ bíh¹ lí²lin¹ ha³ lánh³
rón³² lín³ Dió³², hi³ ha³ cónh³ tí³ hi³ quien² tsú² siáh³;
tí³la³ cun³quionh³ tsá²mi³ má¹na²¹, lí²lin¹ hi³ ha³ cónh³ tí³
hi³ quien² tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ tsú². 8 Quí¹ jmí¹ ca³jmú³
Dió³² tsá²ñuh², tiá² ca³jmú³ yáh³ tsú² cun³quionh³ tsá²mi³,
tsá²mi³ bíh¹ tí³ lín³ cun³quionh³ tsá²ñuh². 9 Quí¹ tsá²mi³
dá² ca³lín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá²ñuh² bíh¹, jun³juáh¹³
tsá²ñuh² yáh³ ca³lín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá²mi³. 10 Cun³ñí¹
hi³hliá² ca³tí²¹ hi³ ní² bíh¹, jí³ hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ siáh³
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², hi³ jáun² tsá²mi³ ca³tin¹ jmu³ lin¹ hi³
zian² tsá² chín¹ ñí¹con² tsú² cun³quionh³ hi³ jlí³ tsú² jáun²
chí¹. 11 Tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, tá¹la³ ziaun² dí² hi³
ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí², tiá² lí¹³ yáh³ ma³zian³² tsá²mi³ ñí¹con²
tsá²ñuh², sa³jun³ lí¹³ ma³zian³² tsá²ñuh² ñí¹con² tsá²mi³.
12 Quí¹ uá¹jinh¹ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ cun³quionh³ tsá²ñuh²
bíh¹ ca³lín³ tsá²mi³ jmí¹ la³ñí¹ jmí¹tin², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹
siáh³ tson² hi³ ta³ne³² tsá²ñuh² lí²zian² hñu³ héin¹ hñu³ tsí³
tsá²mi³ bíh¹; tí³la³ la³jí³² hi³ jáun² né³, ja³² ñí¹con² Dió³²
bíh¹.

13 Sá¹ní² hniauh² dúh¹ náh² honh² hmóu³² ní¹juáh³ re²
jniá³ hi³ tsá²mi³ liéinh³² Dió³² ta³ tiá² chí¹jlí³² chí¹. 14 Né³²
né³, ní¹juáh³ hi³ la³ cuó² chí¹ tsá²ñuh², jmí¹ tsí³ hmóu³²

bíh¹ dí² juáh³ hi³ cáun² hi³ hua³heih²¹ bíh¹ jaun³²; 15 tí³la³ hi³ ca³tin¹ tsá²mi³ né³, tí³ jlánh¹ bíh¹ re² jniá³ ní¹juáh³ hi³ cuó² chí¹ tsú². Hi³ jáun² bíh¹ cuó² chí¹ tsá²mi³ qui¹ hi³ jáun² lí¹³ ná¹jlí³² chí¹ bíh¹ tsú². 16 Tí³la³ ní¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá² hnió³ hi³ quiu³ táinh³ jái¹³ ní² quiúnh¹ jnoh¹, hniáuh³² lí³ ñi³² tsú² hi³ sa³jun³ jnoh¹, sa³jun³ tsá² ná¹lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² yáh³ ná¹ngí²³ la³ siáh³.

Ní¹ má¹ca³ngih³² tsú² hi³ cuh³ má³² híen¹, tiá² jmu² tsú² la³ cun³ jmí¹ ca³tí²¹

17 Jáun² né³, ca³tí²¹ hi³ juah²¹ jná¹³ lá², tiú²uú² lí¹³ yáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jú¹ re² jú¹ tin², qui¹ la³jmí¹ lí³ hi³ tí³ lí³mi¹ qui¹ hlian²¹ bíh¹ hnoh² ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh², cha³ jmí¹ má¹chuh²¹ náh² jmí¹ honh². 18 Qui¹ la³ñí¹ la³ján³ má²ca³zái³ jná¹³ tsáú² hi³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh², sa³ ná¹tsoh³ bíh¹ hnoh² jmuh³² ja¹ quián¹³ hmóu³²; hi³ jná¹³ né³ len³ hi³ míh¹ tiá² tson² bíh¹ la³ ní². 19 Já¹ ho³ sa³ la³ ní² la³ ca³tí²¹ lí¹³ bíh¹ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² lí³ lin¹ hin² bí¹ tsánh² cu³tí³ zian² la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Dió³². 20 Tí³la³ la³ cun³ hi³ chá²zinh³ ca³tí²¹ hi³hliá² ná¹tsoh³ náh² jáun² né³ lí³ la³ lá²: Má³² hi³ cuh³² náh² ní¹ má¹ca³ngih³² náh² jáun², jun³juáh¹³ uú² má³² hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ yáh³ dí² jaun³². 21 Qui¹ ní¹ má¹tí³ ñí¹ cúh¹³ náh² má³², ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ náh² cáun² tá²chi²¹ ma³liauh²¹ hi³ cuh³² náh² má³² hi³ ná¹quiánh¹, hi³ tá¹la³ ma³ jan² né³ tionh² ñí¹cuóunh²¹ ta³la³ jáun²; hi³ ma³ jan² né³, sa³ ca³la³ ñí¹ ca³lí³ hen² máh³ cú² hính²³. 22 ¿Tiá¹ la³ zia³² hñuh³² hnoh² ñí¹ jmí¹ lí¹³ cuá¹cú¹ cuá¹hính³ náh² tín² ca³lá²? Cun³quionh³ la³ ní² dá² má²jmuh³² náh² lin¹ hi³ tiá² quiú² tiá² jéin²³ náh² tsá² má²lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³²

bíh¹, hi³ chin²³ náh² hua³heih²¹ tsá² tia³mii². Hi³ jáun² né³,
 ¿he³ dá² juo¹³ jná¹³ hnoh²? ¿Hí¹ lí¹³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jú¹ re²
 jú¹ tin²? ;Tiá² jáun² yáh³!

Má³² hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí²

(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

²³ Qui¹ hnga² bíh¹ Ti³² Juo¹³ dí² ca³hie³ jná¹³ la³ cun³
 hi³ ca³ma³ta¹³ jná¹³ jáun² hnoh². La³ lá² lí³: Jmí¹ cá¹chó²¹
 jmái¹ cáun² tí³ ca³nié² hi³ má²t³sa³hná¹ Jesús Ti³² Juo¹³
 dí², ca³zanh³ tsú² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹
 Dió³². ²⁴ Jmí¹ má²lí²cuéh³² jáun² tiá¹hmah¹ Dió³² né³,
 ca³ca³ hí³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²: “Quiéih³
 náh², qui¹ hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³ hi³ cuen²¹ jná¹³
 huen² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hnoh². Cun³quionh³ hi³ jmúh¹³
 náh² la³ lá² jmí¹ tsú² jmí¹ ja³², chau¹³ honh² náh² jná¹³”.
²⁵ Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ tsú² quioh²¹ copa jmí¹
 má²laih³² má³²; jmí¹jáun² ca³juáh³ la³ lá²: “Cun³quionh³
 copa lá² bíh¹ má²lin¹ hi³ má²ca³lí³ quien² cáun² nió³²
 hmai²¹ cun³quionh³ jmí²hán¹ jná¹³. Jáun² hính³ náh² hi³
 cháu¹ náh² honh² hi³ ca³tin¹ jná¹³ la³ ma³ quin³² la³ ma³
 cu³ jéin³² húh¹³ náh²”.

²⁶ Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ hnoh² ná¹má²lih²¹ hi³
 ca³jun³ Ti³² Juo¹³ dí² ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ cúh¹³
 náh² hí³ jí³ hi³ húh¹³ náh² siáh³ hi³ ha²¹ copa jáun², ca³la³
 tí³ ní¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ cuánh³² tsú² siáh³.

He³ lánh³ ca³ti²¹ jmu³ tsú² má³² quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí²

²⁷ Jáun² né³, lí³ua³ jan² tsá² cúh² hí³ jí³ hi³ hính²³ siáh³
 jmi² ráu³ hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí² ta³ tiá² jmí¹ tiá² tsí³,
 cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ má²rá¹can² tsú² hi³ ca³táin²
 jmí²hán¹ Ti³² Juo¹³ dí², jí³ hi³ ca³jun³ tsú² siáh³. ²⁸ Cun³ñí¹
 hi³ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hniáuh³² chu³ ñih³

jmí¹ tsí³ hnga² ñeh² bíh¹ hi³ cuh³ tsú² hí³ jí³ hi³ hính³ tsú²
 jmi² ráu³ ní² siáh³. ²⁹ Quí¹ ní¹juáh³ tsá² cáun² lí¹ cú² lí¹
 hính²³ má³² jáun² ta³ tiá² má²ca³lín¹³ tsú² hi³ má³² jáun²
 lí³ la³juah²¹ dúh¹ hnga² bíh¹ Tí³² Juo¹³ dí², cun³quionh³
 hi³ lí¹ cú² lí¹ hính²³ la³ jáun² bí¹ tsú² má²jmu² hi³ tá¹tsin¹
 cáun² héih³² hlah³. ³⁰ Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, juóun³² hnoh²
 ná¹tsáun¹ náh² jí³ hi³ má²huán¹ náh² siáh³, hi³ hí¹ ca³la³
 tí³ má²cá²tsan³ yáh³ siáh³ ma³ jan² hnoh². ³¹ Tí³la³ sá¹jmí¹
 hi³ chú¹ ñih²¹ dí² re² jmí¹ tsí³ hmóu³² né³, jáun² tiá² jmí¹
 ra³tsa² yáh³ Tí³² Juo¹³ dí² héih³². ³² Tí³la³ ní¹juáh³ ní¹
 má¹ca³ma³tsau¹³ Tí³² Juo¹³ dí² má¹ná¹, jáun² jeinh²¹ bíh¹
 jmí¹ tsí³ dí² tí³ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá² tá¹tsa¹ dí² héih³²
 hlah³ cu³tsa² quiúnh¹ dí² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³².

³³ Jáun² né³ reh², ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³ngih³² náh² hi³
 cúh¹³ náh² má³² hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí², jan²¹ náh²
 tín² tsá²ján² tsá²ján². ³⁴ Ní¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá²
 má²ñí¹cuóunh²¹ lín³², cuí¹ jmu¹ tsú² tín² má³² hñú¹³, hi³
 jáun² tiá² lí³ zia³² he³ ca³tí²¹ ma³tsau¹³ Dió³² ní¹ má¹ca³cuú²
 ca³ngih³² náh² jáun². Jáí¹³ ñí¹ hná¹ ní² né³ ñí¹ma³ré¹³ jná¹³
 ní¹ má¹cá²chó³² ná¹ hi³ ñí¹je¹ ná¹ hnoh².

12

Pí³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹

(Romanos 12:3-8; Efesios 4:7-16; 1 Pedro 4:8-11)

¹ Hi³ jáun² né³ reh², cuí¹ hléh¹³ jná¹³ ta³né³² ca³tí²¹ hi³
 ca³ngah³ hnoh² jáun² ca³tí²¹ la³ cun³ pí³ hi³ cue³² Jmí²chí³
 Chun¹ ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu², quí¹ tiá² hnó³²
 jná¹³ hi³ tionh² náh² ná¹cáun¹.

² Re² lín³² bíh¹ ñíh¹ hnoh², hi³ jmái¹ hi³ tiá² jmí¹
 má²tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², cáun² lí¹ ca³lí³can² náh² hi³ jmí¹

ma³quien¹³ náh² dió³² tsá² láin¹ tsá² tiá² hleh³². ³ Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ lí³ ñíh¹³ hnoh² ta³né³², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² chú² juóun³² Jesús tiá² lí¹³ hléh³² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³², hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ Jesús lín³ Tí³² Juo¹³, ní¹juáh³ tiá² la³ dí¹ hleh³² yáh³ tsú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹.

⁴ Zia³² bíh¹ hliáun³ ñí¹ pí³ hi³ lí¹³ lí³ hiáuh³ tsáu², tí³la³ jan² bíh¹ Jmí²chí³ Tsá² cue³². ⁵ Ja³bí¹ la³ jáun², uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ ñí¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³cón³² tsú² rainh²¹, tí³la³ ñí¹con² jan² Juo¹³ bíh¹ dí² ja³² la³jí³² hi³ jáun². ⁶ Hi³ ja³bí¹ zia³² siáh³ hliáun³ ñí¹ pí³ hi³ lí¹³ hiáuh³ tsá² jmu³ tá¹³ Dió³², tí³la³ ñí¹con² jan² Dió³² bíh¹ ja³² la³jí³² hi³ jáun². ⁷ Jáun² né³, tiu³nio² lí²lin¹ bíh¹ hi³ quionh³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ ma³ quin³² ma³ jan³², hi³ jáun² lí²zia³² he³ cun³quionh³ má²hon³ tsú² tsá²ján² tsá²ján². ⁸ Jmí²chí³ hi³ bíh¹ cue³² pí³ ñí¹con² ma³ jan² tsáu² hi³ tin² hléh³² ca³la³ hi³ quiáh¹ lín³² tsí³; hi³ ñí¹con² ma³ jan² né³, Jmí²chí³ hi³ bíh¹ siáh³ cue³² pí³ hi³ tin² hléh³² la³juah²¹ dúh¹ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ cu³tí³. ⁹ Hnga² Jmí²chí³ hi³ bíh¹ siáh³ jmu² hi³ zian² tsá² tin² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ ma³ jan² né³ hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ jmah³ tsá² tsáun¹. ¹⁰ Ma³ jan² tsáu² hiáuh²³ siáh³ pí³ hi³ lí¹³ jmu³ hua³jueh³², hi³ ma³ jan² né³ hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ hléh³² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³. Ma³ jan² tsáu² hiáuh²³ pí³ hi³ tin² chu³ ñih³ he³ ní¹ jmí²chí³ ná¹quian³² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu², ní¹juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ho³ jmí²chí³ hláinh¹. Zian² siáh³ tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ hléh³² hliáun³ ñí¹ jú¹jma²; hi³ ca³lí³í¹ zian² siáh³ tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ záí³² jái¹³ hi³ má²lí²hléh³² jáun² tsá² jan² hí³. ¹¹ Tí³la³

la³jí³² bíh¹ hi³ ní², jmu² jan² tán¹ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, Tsá² tsóh²³ ma³ quin³² ma³ caun³² pí³ ní¹con² tsáu² la³ cun³ hi³ hnió³ hnga².

La³jái³² bíh¹ dí² ná¹láí³ la³jmí¹ lí³ ní¹ pih²¹ ní¹ siún¹ quioh²¹ jan² tsáu²

¹² Hi³ jáun² né³, hliáun³ bíh¹ ní¹ pih²¹ ní¹ siún¹ zia³² quioh²¹ jan² tsáu², hi³ uá¹jinh¹ hliáun³ hi³ pih²¹ hi³ siún¹ jáun², tí³la³ jan² tsáu² bíh¹ lí³ cun³ ní¹ la³jí³² hi³ jáun². Ja³bí¹ la³ ní² uá²jai³² lí³ quioh²¹ Cristo. ¹³ Quí¹ la³ cun³ jmí¹ cáun³ dí² jáun² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹, ca³la³ jái³² bíh¹ dí² ca³lan³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu². Jáun² la³jái³² dí² má²ná¹láí³ la³juah²¹ dúh¹ ní¹ pih²¹ ní¹ siún¹ quioh²¹ Cristo, uá¹ hi³ tsá² *judíos ho³lá²dá² *tsá²cá²jo²¹, uá¹ hi³ *tsá² má²dí¹hlánh¹ uá¹ hi³ tsá² zian² hi³ ca³tin¹ hnga²; qui¹ jan² tán¹ Jmí²chí³ hí³ bíh¹ má²ca³hen¹³ dí² la³jái³². ¹⁴ Né³² né³, jun³juáh¹³ cá² ní¹ yáh³ hi³ lín³ tsú² tá¹ jan², qui¹ hliáun³ lín³² bíh¹ ní¹ pih²¹ ní¹ siún¹ quioh²¹ tsáu² zia³² hi³ jmu² ma³ quin³² ta²¹. ¹⁵ Quí¹ sá¹jmí¹ hi³ ta³ tsú² juáh³ la³ lá²: “Jun³juáh¹³ cuo² yáh³ tsú² lín³ jná¹³, hi³ jáun² tiá² lín³ yáh³ jná¹³ cáun² hi³ ca³tin¹ tsáu²”, ¿hí¹ cun³quionh³ hi³ má²lí²juáh³ la³ ní² ta³ tsú², lí¹³ hi³ tiú²uú² chí¹hma² quioh²¹ tsú²? ;Tiá² jáun² yáh³! ¹⁶ Ho³ ní¹juáh³ cuá¹ tsú² siáh³ ca³juáh³ la³ lá²: “Tiá² mí¹ní¹ tsú² lín³ yáh³ jná¹³, hi³ jáun² tiá² lín³ yáh³ jná¹³ cáun² hi³ quioh²¹ jan² tsáu²”; tí³la³ ¿hí¹ cun³quionh³ hi³hliá² má²lí²juáh³ la³ ní² siáh³ cuá¹ tsú², tiú²uú² la³ chí¹hma² quioh²¹ tsá² hí³? ¹⁷ Quí¹ sá¹jmí¹ tá¹ jan² dí² lí³ jmáh³la³ mí¹ní¹ dúh¹, hi³ jáun² ¿he³ bí¹ lánh³ rón³² jmí¹ lí¹³ náí¹³ dí²? Ho³ sá¹jmí¹ tá¹ jan² dí² lí³ jmáh³la³ cuá¹, ¿he³ bí¹ lánh³ rón³² jmí¹ lí¹³ jmáh¹³ dí²? ¹⁸ Tí³la³ Dió³²

má¹ná¹, ca³jmú³ hi³ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ pih²¹ hi³ siún¹ quiú¹³ dí² ná¹tsi²¹ la³ cun³ ñí¹ ca³ti²¹, la³ cun³ rón³² ñí¹ ca³li³hnió³ hnga² Dió³² jmu³. ¹⁹ Qui¹ sá¹jmí¹ tá¹ jan² tsú² lí³ cá² ñí¹ dúh¹, hi³ jáun² hí¹juáh³ tiú²uú² jmí¹ lin¹ yáh³ hi³ tsáu² tsú². ²⁰ Hi³ jáun² la³ cun³ lí³ jáun² má¹na²¹, uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ tsú², jan² tsáu² bíh¹ lí³ la³ cun³ ñí¹ jí³li³² hi³ jáun².

²¹ Qui¹ mí¹ñí¹ tsú² tiá² lí¹³ yáh³ záih³² cuo² tsú² la³ lá²: “Tiá² lin¹ hniah³ yáh³ hnú² ñí¹con² jná¹³”; hi³ sa³jun³ chí¹ tsú² lí¹³ záih³² ta³ tsú² la³ lá²: “Tiá² lin¹ li³hniah²³ yáh³ hnoh² ñí¹con² jná¹³”. ²² Qui¹ ñí¹ láí²³ dí² hi³ jlánh¹ bíh¹ háinh¹³ tsáunh¹ quiú¹³ dí², ñí¹ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ bí¹ lí²hniáuh³², ²³ hi³ ñí¹ tiá² nga³ tí³² tsí³ dí² né³, ñí¹ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ re² jmu³² dí² hua³hí¹³. Hi³ ní¹juáh³ ñí¹ láí²³ dí² hi³ tiá² re² jniá³ quiú¹³ dí² né³, ñí¹ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ jí²³ dí², ²⁴ cáun² hi³ tiá² lin¹ jmu³² dí² ñí¹con² li³ua³ cáun² hi³ láí²³ dí² hi³ chú³² jniá³ quiú¹³. La³ ní² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ ñí¹ tiá² nga³ je²³ dí² quiú¹³, tí³ jlánh¹ bíh¹ ma³quien¹³ dí² má¹li³² jáun². ²⁵ Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tiá² zia³² yáh³ jáí¹³ hi³ ma³zian³² hi³ pih²¹ hi³ siún¹ jáun² ñí¹con² hi³ cáun² hi³ cáun², tí³la³ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ jáun² má¹na²¹, jmu² bíh¹ zian² hi³ ca³tin¹ rainh²¹. ²⁶ Cun³ ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ cáun² ñí¹ uóu²¹ quioh²¹ tsú², la³jí³² bíh¹ hi³ ñí¹ hná¹ ní² má²tso² uá²jai³² tsí³; hi³ ní¹juáh³ cáun² ñí¹ pih²¹ quioh²¹ tsú² jlánh¹ ca³li³ quien², hi³ jáun² la³jí³² bíh¹ siáh³ ñí¹ hná¹ ní² má²hiún² uá²jai³² tsí³.

²⁷ Jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ hnoh² ná¹lín³ náh² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ la³ jáun² quioh²¹ Cristo. ²⁸ La³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² lín³ cuáh³² má²ca³cué³ Dió³² ma³ cáun² ta²¹ hi³ lí¹³ jmu³ tsú². La³ñí¹

la³ján³ zian² tsá² ná¹lín³ *ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²; ñí¹ má²tun³ né³, zian² tsá² ná¹lín³ *ti³² jë¹ Dió³²; ñí¹ má²hni³² né³ zian² tsá² ná¹lín³ ti³² tsá² má²tin² tsáu². Ñí¹ hná¹ ní² né³ zian² siáh³ tsá² má²quian³² pí³ hi³ jmu² hua³jueh³², tsá² jmah²³ tsá² tsáun¹, tsá² má²hon³ tsáu² siáh³, tsá² quian³² ñí¹ jui³² quioh²¹ cuáh³²; hi³ má¹li³² jáun² né³, zian² tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ hléh³² jú¹jma² siáh³ ní² siáh³. ²⁹ Jáun² né³, ¿hí¹ la³jín³² tsú² ná¹lín³ ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² dúh¹? ¿Hí¹ la³jín³² tsáu² ná¹lín³ ti³² jë¹ Dió³²? ¿Hí¹ la³jín³² ná¹lín³ ti³² tsá² má²tin² tsáu²? Ho³ ¿hí¹ la³jín³² tsáu² quian³² pí³ hi³ jmu² hua³jueh³²? ³⁰ ¿Hí¹ la³jín³² tsáu² hiáuh²³ pí³ hi³ jmah³ tsá² tsáun¹? ¿Hí¹ la³jín³² quian³² pí³ hi³ hléh³² jú¹jma² siáh³? ¿Hí¹ la³jín³² tsáu² quian³² pí³ hi³ zai³² jái¹³ quioh²¹ tsá² má²lí²hléh³² jáun² jú¹jma² siáh³ dúh¹? ¿Tiá² jáun² yáh³! ³¹ Ti³la³ hnoh² hniáuh³² jmúh¹³ dí¹quian¹ bíh¹ hi³ hián¹³ náh² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ cué³² Dió³².

Ti³la³ ñí¹ ca³la³ jí³² hi³ ní² né³, zia³² bíh¹ cónh³¹ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ hnó³² jná¹³ hie¹³ ñí¹ hná¹ lá².

13

Hi³ hnáu³ tsú²

¹ La³ lá² lí³, ní¹juáh³ ñí¹con² jná¹³ la³ zia³² pí³ hi³ hléh²³ hliáun³ ñí¹ jú¹jma² quioh²¹ tsá²mi³cuóun² la³ má²quionh³ jí³ jë¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² siáh³, ti³la³ ní¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹li³² jáun², jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ lín³ jná¹³ la³jmí¹ lí³ cáun² tsí¹ cú¹jen² hi³ lí¹ quí¹ lí¹ hín¹ pa³i³jua³ bíh¹, ho³lá²dá² cáun² tsí¹ mí¹ñí² chéin³ hi³ lí¹ hín¹ cú²pá¹ cú²chánh¹. ² Hi³ ní¹juáh³ jná¹³ la³ lín³ ná¹ *ti³² jë¹ Dió³², ho³ ní¹juáh³ cuo² ná¹ ca³la³ jí³² jú¹ ná¹hmá¹ ná¹jni¹ quioh²¹ Dió³² jí³ hi³ há² ngi²³ ná¹ ca³la³ jí³², ho³ ní¹juáh³

nio² siáh³ cáun² tsin³² ná¹ hi³ hí¹ ca³la³ ti³ lí¹³ quin¹³ jná¹³ cáun² máh³ ñí¹ zeh¹ hi³ zíh¹³ ná¹ ñí¹ siáh³, ti³la³ ní¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lí³² jáun², hi³ jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ jná¹³. ³ Hi³ uá¹jinh¹ tsoh²¹ jná¹³ ca³la³ jí³² hi³ zia³² quion²¹, ho³ uá¹jinh¹ hí¹ ca³la³ ti³ huen² jná¹³ ca³jienh²¹ hi³ cón³² ná¹ cáun² ja¹ sí², ti³la³ ní¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lí³² jáun², jáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ jmu² jná¹³ la³ jáun².

⁴ Ti³la³ ní¹juáh³ tsá² hnio³ tsáu² né³, tsá² la³ hí³ lín³ tsá² jmu² juen² tsí³ bíh¹, tsá² ja³² mií³ tsí³, tsá² tiá² uóu³² tsí³, tsá² tiá² jmu² quien² hnga², sa³jun³ jmu² tsú² tonh². ⁵ Ja³bí¹ tsá² la³ hí³ tiá² tin² yáh³ jú¹ hlah³. Tiá² lín³ yáh³ tsú² jan² tsá² cáun² lí¹ hnió³ hi³ ma³hiún² tsí³ hnga², sa³jun³ lín³ tsú² jan² tsá² chéi³ tsí³, hi³ sa³jun³ nióh³² tsú² hua³hí¹³ ha³ cónh³ tí³ hi³ jmu² tsáu² ñí¹con². ⁶ Tsá² la³ hí³ tiá² má²hiún² yáh³ tsí³ ní¹juáh³ hi³ ca³quiúnh³² tsáu² hi³ hlah³, ti³la³ tsá² hí³ dá² lí²hiún² tsí³ ní¹juáh³ jú¹ tson² bíh¹ la³ ca³cah¹³ jmái¹. ⁷ Tsá² hnio³ tsáu² né³, tiá² chú² tiá² ja³² yáh³ hi³ ca³tin¹ rainh²¹. La³ má²nio² jáun² bíh¹ cáun² tsí³ tsú² ñí¹con² rainh²¹, hi³ hen² siáh³ tsí³ tsú² ñí¹con² tsáu², jí³ hi³ tion² tsú² siáh³ tsí³ jí³lí³².

⁸ Quí¹ hi³ hnáu³ tsú² tiá² tón³² jmái¹ tsa³hín³ yáh³. Chau²¹ bíh¹ jmái¹ táuh³ hi³ cue³² Dió³² jái¹³ hñu³ tsí³ tsáu², sa³jun³ uú² hléh³² tsú² jú¹jma² siáh³ siáh³, hi³ sa³jun³ uú² lí³ hniáuh³² hi³ há² ngí²³ lín³² tsú². ⁹ Quí¹ jun³ hi³ tán¹ hián² yáh³ la³ cun³ hi³ má²né¹ dí², sa³jun³ má²ca³cué³ Dió³² jái¹³ hñu³ tsí³ tsáu² la³ hia³ la³ táuh³; ¹⁰ ti³la³ ní¹ má¹cá²chó³² hi³ hú¹tá¹ tán¹ hián² cu³tí¹³ má¹ná¹, jáun² lí¹ yéin²¹ bíh¹ la³ jí³² hi³ tiá² tán¹ tiá² hián².

¹¹ Jmí¹ míh² jná¹³ jmí¹ hléh²³ la³ qui³ hleh³² jan²

tsá¹míh¹, hi³ jmí¹ cháunh²³ siáh³ chin³² ná¹ la³ cun³ qui³ jmu² jan² tsá¹míh¹, ji³ hi³ jmí¹ hnauh³² jná¹³ siáh³ tsin³² la³ cun³ qui³ jmu² jan² tsá¹míh¹; ti³la³ jmí¹ ca³li³hún¹ tsin³² jná¹³ má¹ná¹, ti³ có³² bíh¹ ca³quin³ la³ cun³ hi³ jmí¹ jmu² jná¹³ jáun² jmí¹ míh² ná¹. 12 La³ ní² bíh¹ lí³ quiú¹³ dí² ta³né³², hi³ tiá² re² má²hún¹ yáh³ tsí³ dí² hi³ ca³tin¹ Dió³². Néh³² jnoh¹ ní¹ tsú² sáh³ lí¹ ná¹juá¹³ la³jmí¹ jniá³ ní¹ tsú² cun³quionh³ cáun² tsí¹ cú¹jen² zín³ bíh¹; ti³la³ má¹jáun² né³, má²neh²¹ dí² tsú² hú¹tá¹ ná¹jéinh³ ní¹ bíh¹ dí². Ta³né³² dá² má²cuoun³² jná¹³ Dió³² ma³ pih²¹ bíh¹, ti³la³ má¹jáun² bíh¹ lí³ cuoun³² jná¹³ tsú² cun³ tán¹ cun³ hián² cu³tí¹³, la³jmí¹ cuou³² jná¹³ jáun² hnga² Dió³².

13 Hi³ jáun² hni³² ní¹ zia³² hi³ lí³ quien² la³ má²quien² jáun²: hi³ nio² cáun² tsí³ tsú², hi³ hen² tsí³ tsú², ji³ hi³ hnáu³ tsú² ní² siáh³; ti³la³ la³ cun³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² ní¹ hi³ hni³² ní², hi³ hnáu³ bíh¹ tsú².

14

Zia³² cónh³¹ ca³lá² jái¹³ ca³ti²¹ pí³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹

1 Hi³ jáun² né³, jmu³ náh² pí³ la³jonh³ jmí¹ honh² hi³ má¹hnáu³ náh². Hi³ ja³bí¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² siáh³ hi³ dí¹quiaunh²¹ lín²¹ honh² hi³ hián¹³ náh² cáun² pí³ ní¹con² Dió³²; hi³ la³ní¹ la³ján³ né³ hniáuh³² hen² honh² náh² hi³ lí¹³ ngái¹ náh² ní¹con² tsáu² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh² bí¹ náh². 2 Qui¹ ní¹juáh³ tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³² jú¹jma² hi³ hí¹ hnga² tiá² cuoh², hi³ liéinh³² Dió³² bíh¹ tsú² jaun³², jun³juáh¹³ hi³ liéinh³² tsá²mi³cuoun² yáh³ tsú², qui¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ngi²³ jái¹³ jáun². Tsá² hí³ dá² hleh³² jú¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹

bíh¹. ³ Ti³la³ tsá² hleh³² hí³ jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³ má¹ná¹, liéinh³² tsú² tsá²mi³cuoun² rainh²¹ bíh¹, hi³ jmu² tsú² hi³ tsá² hí³ lí³ pin³ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ cha³² tsú² siáh³ tiá³ tsí³ tsá² hí³, jí³ hi³ jmouh³² tsú² siáh³ tsí³ tsú². ⁴ Jáun² né³, tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³ jmu² hi³ lí³ pin³ tsí³ hnga² bíh¹ ñí¹con² Dió³²; ti³la³ tsá² ngai³² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³ né³, jmu² hi³ lí³ pin³ tsí³ tsá² cuáh³² bíh¹.

⁵ Jná¹³ jmí¹ hiún² tsin³² sá¹jmí¹ la³jín³² hnoh² lí¹³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³; ti³la³ tí³ jlánh¹ bí¹ hen² tsin³² jná¹³ hi³ hián¹³ náh² pí³ hi³ lí¹³ hléh¹³ náh² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² bíh¹; quí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ jmúh¹³ náh² la³ ní² la³ cónh³ bíh¹ hi³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³. Jí³²la³ tí³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ zai³² jè¹ tsá² hleh³² hí³ jú¹jma² siáh³ bíh¹, jáun² bíh¹ zia³² ñí¹ lí¹³ jmu³ ta²¹ jè¹ tsú² hi³ lí³ pin³ tsí³ tsá² lín³ cuáh³². ⁶ Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ reh², ní¹juáh³ jná¹³ la³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh², hi³ ñí¹lieh¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, ha³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ quián¹³ hnoh² lí¹³. Jí³²la³ tí³ ní¹juáh³ ñí¹lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jái¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ bíh¹, hi³ má²hnió³ Dió³² hi³ lí³ ñí¹³ hnoh², ho³ ní¹juáh³ hi³ ca³jmú³² jná¹³ hi³ há¹ ngí¹³ náh² re² jái¹³ quioh²¹ bíh¹ tsú², ho³lá²dá² ní¹juáh³ ca³hléh³ jná¹³ cáun² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsin³², ho³lá²dá² ní¹juáh³ zia³² cáun² jú¹ tson² hi³ lí¹³ má¹ta¹³ jná¹³ hnoh².

⁷ Cuí¹ jmú¹³ cáun² jái¹³ hi³ ca³tin¹ mí¹ñí² hi³ jmu² tsú² sun¹, la³ cun³ hmá² tá² le² ho³ tun³² pih²¹ hi³ cai³² tsú²; uá¹jinh¹ tiá² jmí²chí³ hu²¹, tí³la³ cu³ jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ lin¹ yáh³ re² he³ lánh³ tsau³² sun¹ hi³ ná¹jmu² tsú², jáun² he³ ya³ lánh³ rón³² lí¹³ lí³ ñí³² tsáu² hi³ he³ ñí¹ sun¹ ná¹jmu²

tsú². ⁸ Hi³ ní¹juáh³ jmí¹ jmu² tsú² hniéi² né³, ní¹juáh³ tiá² la³ jmu² yáh³ tsú² na²¹ lín²¹ mah¹ quioh²¹ mí¹ñí² ní¹ má¹ca³jie³, hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmu³ hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ ní¹ hniéi². ⁹ La³ jáun² bíh¹ lí²³ siáh³ ní¹con² hnoh²: Ní¹juáh³ tiá² hléh¹³ yáh³ hnoh² jái¹³ hi³ lí³ ngi¹³ tsáu², ħha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ lí³ ñi³² tsú² jái¹³ hi³ ná¹hléh¹ hnoh² jáun²? ¡La³jmí¹ lín³ jan² tsá² lí¹ hlí² lí¹ liéih²³ hnga² bíh¹ má²lín³ hnoh² ní¹juáh³ la³ jáun²! ¹⁰ Tson² bíh¹ zia³² hliáun³ ní¹ jú¹jma² hngá¹máh³ lá², hi³ la³jí³² hi³ jáun² cun³ zia³² hi³ hnió³ juáh³ bíh¹. ¹¹ Tí³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ ngi²³ yáh³ jná¹³ jú¹jma² hi³ liéih³² jáun² tsáu² né³, hi³ jáun² jan² tsá² hué³² siáh³ bíh¹ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² hí³, hi³ tsá² hí³ né³ lín³ siáh³ jan² tsá² hué³² siáh³ hi³ ca³tin¹ jná¹³ uá²jai³². ¹² Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ hnoh² jlánh¹ má²ná¹hniá¹ náh² hi³ héih¹ náh² pí³ ní¹con² Jmí²chí³ Chun¹, jáun² ní¹ ca³la³ jí³² né³, jmu³ náh² tion³ hi³ héih¹ náh² hi³ lí¹³ lí³ jmu³ ta²¹ hi³ lí³ pin³ tsí³ tsá² lín³ cuáh³² ní¹ hná¹ ní².

¹³ Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³, hniáuh³² bíh¹ mí³² tsú² ní¹con² Dió³² hi³ lí¹³ hiáuh¹³ uá²jai³² pí³ hi³ zái³² jái¹³ hi³ hleh³² jáun². ¹⁴ Quí¹ ní¹juáh³ hi³ lienh¹ jná¹³ Dió³² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, tson² bíh¹ hi³ jná¹³ dí¹lien¹ Dió³² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹ bíh¹, tí³la³ jun³ hi³ jáun² yáh³ ngi²³ jná¹³ huen². ¹⁵ Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jná¹³ len³ hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² ní¹juáh³ hi³ ngi²³ jná¹³ jái¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ Dió³² ní¹ má¹tí³ ní¹ lienh¹ jná¹³ tsú² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹, hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² siáh³ ní¹juáh³ hi³ ngi²³ jná¹³ sun¹ hi³ hie¹³ ná¹ ní¹ má¹tí³ ní¹ hie¹³ ná¹ ní¹con² Dió³² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹. ¹⁶ Quí¹ ní¹juáh³ hnú² dí¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹

Dió³² cun³quionh³ jmáh³la³ jmí²chí³ quián¹³, jáun² tsá² cá²tsáun¹ tsá² ná¹nái³² jáun² tiá² lí¹³ yáh³ hi³ tsa³hlió³ hná¹ jáun² hi³ cuéh³² tiá¹hmah¹ Dió³² quiún¹ hnú², qui¹ tiá² ngi²³ yáh³ tsú² he³ dá² jaun³² dí¹hléh¹ hnú². ¹⁷ Ho³ sa³ re² lín³² bíh¹ dí¹lien¹ hnú² Dió³² hi³ dí¹cueh³² nú² tsú² tiá¹hmah¹, tí³la³ má¹lí³² jáun² né³ tsá² jan² tiá² lí³ pin³ yáh³ tsí³. ¹⁸ Jná¹³ cue² tiá¹hmah¹ Dió³² qui¹ cun³ñí¹ hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quion¹ jná¹³ pí³ hi³ hléh¹³ jú¹jma² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ ca³la³ jín³² hnoh². ¹⁹ Tí³la³ ní¹juáh³ jmí¹ zenh² jná¹³ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³ cuáh³² má¹ná¹, tí³ jlánh¹ bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ má¹tín¹³ tsá² siánh³ cun³quionh³ hñá³ jon¹ jái¹³ hi³ lí¹³ ngi¹³ tsú², la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmí¹ hléh¹³ ná¹ quia³ mei²¹ jon¹ jú¹jma² hí¹juáh³ huen² ná¹ tiá² cuo².

²⁰ Reh², ha³ lí² cuí¹ cháunh¹³ chinh³² náh² la³ cun³ qui³ cháunh²³ chí¹ tsá¹míh¹. Jmu³ náh² hi³ lín³ náh² la³jmí¹ lín³ tsá¹míh¹ hi³ ca³tí²¹ hi³ hlah³ bíh¹; tí³la³ ní¹ má¹ca³tí³ ñí¹ cháunh¹³ chinh³² náh² má¹ná¹, cuí¹ cháunh¹³ chinh³² náh² la³ cun³ qui³ cháunh²³ chí¹ jan² tsá² má²hún¹ tsí³. ²¹ Qui¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Juo¹³ dí² juáh³ la³ lá²: Lienh¹ jná¹³ tsá² hué³² lá² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³; cun³quionh³ jē¹ tsá² hué³² siáh³ bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsú², tí³la³ sa³jun³ la³ jáun² yáh³ ne³ tsú² má¹ná¹”. ²² Hi³ jáun² né³, hi³ hleh³² tsú² jáun² cun³quionh³ cáun² jú¹jma² siáh³ lí³ cáun² lí²¹ hi³ jáun² lí¹³ lí³jnia² hin² tsánh² tiá² má²taunh³² ta²¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lí³ lin¹ hin² tsánh² má²taunh³² ta²¹ yáh³. Tí³la³ ní¹juáh³ ca³hléh³ jan² tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³ né³, jáun² jái¹³ jáun² lí³ cáun² lí²¹ hi³ lí¹³ lí³jnia² hin² tsánh² má²taunh³² ta²¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lí³ lin¹ hin² tsánh² tiá² ta²¹ má²taunh³² yáh³. ²³ Jáun² né³, ní¹juáh³ má²ná¹ngih³² la³jín³² tsá² lín³ cuáh³²,

hi³ ní¹juáh³ la³jín³² la³ ná¹hleh³² jú¹jma² siáh³, hi³ tá¹la³ jáun² né³ chá¹táunh¹ ma³ jan² tsá² tiá² má²ñi³², ho³lá²dá² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹, ¿tiá¹ juáh³ tsá² hí³ má¹li³² jáun² hi³ má²ca³ngáu² bíh¹ hnoh²? 24 Ti³la³ ní¹juáh³ la³jín³² bíh¹ hnoh² la³ ná¹ngái¹ náh² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh², hi³ tá¹la³ jáun² né³ chá¹táunh¹ ma³ jan² tsá² tiá² má²jmí¹ má²tsí³, ho³lá²dá² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹, jáun² tsá² hí³ né³ lí³tsin² hi³ tson² bíh¹ ná¹ren² tso³, quí¹ hmóu³² bíh¹ tsú² lí³tsin² lánh³ lí³ tsí³ ní¹ má¹ca³nái³² la³jí³² jái¹³ hi³ ná¹juáh²³ hnoh² jáun². 25 Cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ lí¹³ chu³ jñéih³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun² ca³la³ hi³ cuá¹hin³ bíh¹ tsú² ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² hi³ juáh³ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ la³ zenh² Dió³² ja¹ quián¹³ hnoh².

Ní¹ má¹ca³ngih³² náh², jmu³ náh² re² tin² la³jí³² hi³ jmúh¹³

26 Jáun² né³ reh², ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² hnoh², zian² ma³ jan² hnoh² ná¹quiánh¹ sun¹ hi³ lí³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², ho³ hi³ má¹tin¹³ náh² tsáu², ho³ cáun² hi³ ñíh¹ náh² hi³ má²ca³híe³ Dió³², ho³ cáun² jái¹³ hi³ hléh¹³ náh² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, ho³lá²dá² hi³ záih¹³ náh² jái¹³ jáun². Re² bíh¹, ti³la³ cuí¹ lí³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ la³jí³² hi³ jáun² hi³ lí³ pin³ tsí³ tsá² lín³ cuáh³². 27 Ní¹juáh³ jmí¹ zian² tsá² hléh³² jú¹jma² siáh³, cuí¹ hleh²¹ gon³ ho³ gáun³ tsáu² ní¹juáh³ hi³ jlánh¹ juóun³²; ti³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² má¹ná¹. Ja³bí¹ hniáuh³² zian² siáh³ jan² tsá² záí³² jái¹³ hi³ hleh³² tsú² jáun². 28 Ti³la³ ní¹juáh³ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² náh² tiá² la³ zian² yáh³ tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ lí¹³ záí³² jái¹³ jáun², cun³tsa³² tí³ ta²¹ hí¹ jan² tiá² hin² hléh³² bíh¹ cú²jueh³² jú¹jma² hi³ hí¹juáh³ hnga² tsú² tiá² cuoh². Ti³ re² bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² cuí¹ juónh¹³ cú²jueh³²

quionh³ Dió³², jí³ quionh³ jmí¹ tsí³ hnga². 29 La³ ní² bíh¹ síáh³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ti³ ní¹ hléh²¹ *ti³² jè¹ Dió³² jái¹³ hi³ má²lí²cué³² Dió³² hñu³ tsí³, cuí¹ hleh²¹ tsú² cun³ gon³ ho³ gáun³, hi³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, cuí¹ ná¹cán²³ re² hua³hí¹³ la³jí³² jái¹³ hi³ juáh³ tsú² jáun². 30 Jáun² né³, ní¹juáh³ Dió³² la³ jmu² hi³ zia³² cáun² hi³ lí²ñi³² jan² tsáu² ñí¹ cuá¹tón²¹ jáun², hi³ jáun² tsá² dí¹hleh³² hi³ cuí¹ tunh¹³ tín² jè¹. 31 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ hi³ la³jín³² hnoh² lí¹³ hléh¹³ náh² ma³ quin³² ma³ jan³² la³ cun³ jái¹³ hi³ má²hian² náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² la³jín³² tsáu² lí¹³ lí³ tin² jí³ hi³ niau²¹ síáh³ tiá³ tsí³. 32 Quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá² ná¹lín³ hi³ *ti³² jè¹ Dió³² hniáuh³² jmu³ héih³² ñí¹con² jmí²chí³ quioh²¹, 33 quí¹ Dió³² dá² jun³juáh¹³ jan² Dió³² Tsá² jmu² hi³ tiáunh¹ tsáu² tiá³ siaun³² yáh³, quí¹ Dió³² dá² ti³ jmu² hi³ tiauh² dí² re² tin² bíh¹.

Né³² né³, la³ cun³ qui³ ná¹ngí²³ la³jín³² tsá² joh¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsú², 34 tsá²mi³ hniáuh³² tionh² ta³máih³ bíh¹ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³ cuáh³². Ha³ tiá² jái¹³ zia³² yáh³ hi³ cáun² lí¹ hléh²¹ tsú² ta³ lín²¹, hniáuh³² bíh¹ ma³quien² tsá²mi³ ñí²cuo² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³². 35 Jáun² ní¹juáh³ hnió³ tsá²mi³ hi³ lí³ ñi³² cáun² jái¹³, hniáuh³² ngáih³² tsú² tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ ní¹ má¹cá²chánh³² hñú¹³; quí¹ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ tsá²mi³ hléh³² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³ cuáh³².

36 Hniáuh³² cháuh¹ hnoh² honh² hi³ jái¹³ quioh²¹ Dió³² tiá² ca³lí³liau³ yáh³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ sa³jun³ ñí¹con² jmáh³la³ hnoh² yáh³ síáh³ má²cá²cho³² jái¹³. 37 Ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ lín³ ti³² jè¹ Dió³², ho³lá²dá² lín²³ tsú² hi³ quian³² cáun² pí³ hi³ má²ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹, hniáuh³² bíh¹ ma³tson² tsú² hi³ sí² hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá² ñí¹con²

hnoh², cáun² héih³² quioh²¹ Tĩ³² Juo¹³ bíh¹ dí² la³². ³⁸ Tĩ³ la³ ní¹ juáh³ tsá² tiá² ta²¹ haih²¹ jái¹³ lá² né³, hí¹ juáh³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ tsá² la³ hí³.

³⁹ Jáun² né³ reh², chú³² jmúh¹³ náh² hniá¹ hi³ cué³² Dió³² jái¹³ hñu³ honh² náh² hi³ jáun² lí¹³ hléh¹³ náh², tí³ la³ ha³ lí² qui² lí² jna³ náh² ñí¹ con² tsá² má² hiauh³² pí³ hi³ hléh³² jú¹ jma² siáh³ má¹ ná¹. ⁴⁰ Hi³ jáun² la³ jí³² hi³ jmuh³² náh² né³, jmu³ náh² re² tin² lín³², hi³ ca³ la³ hi³ ja³² re² he² hná¹.

15

*Jmí*¹ ca³ jenh¹³ Cristo

¹ Né³² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ cháu¹ náh² honh² jú¹ chú³² hi³ má² ca³ hléh³ jná¹³ jáun² ñí¹ con² hnoh². Jú¹ chú³² jáun² né³ ca³ heh³ bíh¹ hnoh² jmí¹ ca³ niéih² náh², hi³ jáun² la³ má² zian² jáun² bí¹ náh² hi³ nio² tiá³ honh² ñí¹ con² jú¹ chú³² jáun². ² Hi³ cun³ quionh³ jú¹ chú³² jáun² bíh¹ siáh³ má² ná¹ liáun¹ hnoh² ní¹ juáh³ hi³ la³ má² ná¹ zianh¹ jáun² náh² tiá³ jái¹³ hi³ ca³ hie³ jná¹³ jáun². Jí³² la³ tí³ ní¹ juáh³ cáun² lí¹ táunh²³ náh² ta²¹ ta³ lín²¹ bíh¹, jáun² bíh¹ tiá² lín¹ ñí¹ lí³ quien².

³ La³ cun³ la³ jí³² jái¹³ hi³ ca³ lí³ tin² jná¹³ jáun² huen², jí³ lí³² bíh¹ jái¹³ jáun² ca³ hie³ jná¹³ siáh³ hnoh². Hi³ ja¹ la³ jí³² hi³ jáun² zia³² cáun² jái¹³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ juáh³ la³ lá²: Cristo ca³ jun³ hi³ ca³ tí²¹ tso³ quiú¹³ dí², la³ cun³ hi³ rá¹ juáh³ jáun² ñí¹ Sí²; ⁴ hi³ ja³ haun³ tsú² siáh³, hi³ jáun² ñí¹ má² cá² hní² jmái¹ jáun² né³ ca³ jenh¹³ tsú² já¹ hla¹, la³ cun³ hi³ rá¹ juáh³ jáun² ñí¹ Sí². ⁵ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ ma³ jnia³² tsú² ñí¹ con² Pé¹, hi³ jmí¹ lí¹ cáin² pih²¹ jáun² né³ ca³ ma³ jnia³² tsú² siáh³ ñí¹ con² tán¹ quian³ tun³. ⁶ Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² siáh³ ca³ ma³ jnia³² tsú² ñí¹ con² lí³

hñá³ nio² hña³láun³ tsá² reh² dí² cun³ jéin³² la³ lá². Hi³ uá¹jinh¹ má²cá²tsan³ ma³ jan² tsá² hí³ ta³né³², míh¹ tiá² jĩ³lín² tsá² hí³ zian² bíh¹. ⁷Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² Jacobo, hi³ jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ ñí¹con² ca³la³ jín³² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³².

⁸Jmí¹ ca³táuh³ hi³ má²jnia³² tsú² jáun² ñí¹con² la³jín³² tsá² hí³ né³, jáun² ñí¹con² jná¹³ siáh³ ca³ma³jnia³² tsú². Jáun² jná¹³ bíh¹ jan² tsá² lín³ ná¹ la³jmí¹ lín³ jan² dáin² hi³ ca³lí³zian² ta³ má²ca³nga² jmái¹ quioh²¹. ⁹Qui¹ jun³ lin¹ tsáu² yáh³ jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ *tí³² tsá² quian³² jè¹ Dió³² ñí¹ hná¹ ní², ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tin¹ yáh³ jná¹³ hí³ té³ tsáu² “tí³² tsá² quian³² jè¹ Dió³²”, qui¹ jná¹³ dá² jan² tsá² ca³jmú³² ná¹ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² jmí¹tin² bíh¹. ¹⁰Tí³la³ lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ lín³ ná¹, qui¹ cun³ñí¹ hí³ Dió³² ca³ja³ mií³ tsí³ ñí¹con² jná¹³. Hi³ jáun² mií³ hí³ ja³² jáun² tsí³ tsú² ñí¹con² jná¹³ tiá² lí¹ má²ca³há² ca³nga² yáh³, qui¹ jná¹³ bíh¹ tí³ jlánh¹ má²cá²jmú³² ta²¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní²; uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá² má²cá²jmú³², tí³la³ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² ja³² mií³ tsí³ má²ca³ma³hau³ jná¹³. ¹¹Tí³la³ tiá² hí³ jmu² hí¹ cáun² yáh³ ní¹juáh³ jná¹³ ho³ tsá² hí³ ca³nga³ jú¹ chú³² jáun² ñí¹con² hnoh²; qui¹ tí³la³ cáun² lá² bíh¹ jú¹ chú³² hí³ hléh¹ jnoh¹, hí³ cáun² jái¹³ lá² bíh¹ siáh³ má²ca³tionh² hnoh² ta²¹.

Jmí¹ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

¹²Jáun² né³, ní¹juáh³ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ juáh³ hi³ Cristo ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² zian² ma³ jan² hnoh² hi³ juánh³ náh² hí³ tiá² jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³? ¹³Qui¹ sá¹jmí¹ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ hnga² Cristo. ¹⁴Hi³ jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ ca³jenh¹³ Cristo, jáun² jú¹ chú³²

hi³ hléh¹ jnoh¹ tiá² lin¹ ñí¹ la³ quien² hí¹ cáun² yáh³, hi³ sa³jun³ la³ quien² siáh³ hi³ táunh²³ náh² jáun² ta²¹. ¹⁵ Jáun² sá¹jmí¹ la³ ní² né³, jnoh¹ bíh¹ má²láí³ tsá² zih³² jú¹ tí¹jái² hi³ ca³tin¹ Dió³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo. Jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ tson² yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² tiá² la³ tson² yáh³ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo. ¹⁶ Quí¹ ní¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ siáh³ Cristo. ¹⁷ Hi³ jáun² sá¹jmí¹ tson² tiá² ca³jenh¹³ Cristo dúh¹, jáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ má²táunh²³ jáun² hnoh² ta²¹; la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ náh² tsáuh³. ¹⁸ Jáun² ní¹juáh³ la³ ní² né³, la³ má²já²hín³ bíh¹ tsá² má²cá²tsan³ ta³ má²tanh² ta²¹ Cristo. ¹⁹ Ní¹juáh³ hi³ ná¹hen² jáun² tsí³ dí² ñí¹con² Cristo la³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ jmáh³la³ tá¹la³ ziaún² dí² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹, jáun² jnoh¹ bí¹ la³ má²láí³ tsá² jlánh¹ bíh¹ tsí¹juí³ la³ cónh³ bí¹ ñí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ ní².

²⁰ Ti³la³ la³ cun³ lí³ hú¹tá¹ jú¹ tson² má¹ná¹, ca³jenh¹³ bíh¹ Cristo ja¹ hla¹; hi³ jáun² la³ ní² má²lí²lin¹ hi³ ja³bí¹ hla¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní² siáh³ jenh¹³ la³jmí¹ ca³jenh¹³ hí³ dí². ²¹ Quí¹ la³ lá² bíh¹ lí³: Cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ tsáu¹³ jan² tsáu² bíh¹ ca³hi³ hmú³² ñí¹ hué²¹ lá²; jáun² ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ jan² tsáu² bíh¹ ca³lí³liau³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³. ²² La³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ cun³ñí¹ hi³ lín³ tsáu² tsá² jón²zih¹ hla¹ Adán, jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² tsán²; ja³bí¹ la³ jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² jenh¹³ siáh³ cun³ñí¹ hi³ lín³ tsú² tsá² joh¹ Cristo, hi³ jáun² lí¹³ zian² cáun² hi³ hmai²¹. ²³ Ti³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² má¹na²¹ la³ cun³ ñí¹ ca³tin¹ bíh¹: Cristo bíh¹ Tsá² la³ñí¹ hi³ lín³ tsá² hmai²¹ jmí¹ ca³jenh¹³, hi³ jáun² ní¹ má¹ti³ ñí¹ jaunh²¹ tsú² né³, lín¹³

siáh³ tsá² hmai²¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní² joh¹ tsú². ²⁴ Má¹li³² jáun² né³, tsin¹³ jmái¹ hi³ má²tón³², jmái¹ hi³ táuh³ la³jí³², jmái¹ hi³ hin³ jáun² Cristo la³jín³² tsá² ná¹quien², tsá² ná¹ho² ta²¹, jí³ tsá²cuú² tsá²chín³ ní² siáh³, jmái¹ hi³ jíenh³² jáun² Cristo ñí¹con² Dió³² Jméi² jái¹³ hi³ ho². ²⁵ Quí¹ cun³ la³ má²ho² jáun² bíh¹ Cristo jái¹³, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ jmu³ Dió³² hi³ chí¹hánh²³ tsú² la³jín³² tsá² jmu² hniei² quionh³ dí²; ²⁶ hi³ ñí¹ ca³táuh³ né³, tsa³hín³ jí³ hmú³² uá²jai³², tsá² cuá¹hniei²¹ hí³ quionh³ Dió³². ²⁷ Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², Dió³² má²ca³jmu³ hi³ la³jí³² hi³ jáun² má²dí¹chin¹ ta³ bíh¹ Cristo. Tí³la³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² hi³ la³jí³² bí¹ ta³no¹ jo³cuo² jo³ta³ Cristo né³, tiá² nieih³ yáh³ hi³ jí³ hnga² Dió³² Tsá² ca³jmu³ héih³² jáun², ta³zanh¹ jo³cuo² Cristo. ²⁸ Hi³ jáun² né³, ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ la³jí³² má²nio² jo³cuo² Cristo, jáun² má¹jáun² má²chan³ tsú² siáh³ hnga² jo³cuo² Dió³², Tsá² ca³chá³ hí³ la³jí³² jo³cuo² tsú² la³ jmí¹ ñí¹. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ Dió³² lín³ Tsá² chin¹ ñí¹ ca³la³ jí³² hi³ zia³².

²⁹ Hi³ ca³tí²¹ jái¹³ hi³ jenh¹³ tsú² jáun² né³, zian² ma³ jan² tsá² zaun³² jmái² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá² má²cá²tsan³. ¿He³ láih³² sa³ la³ ní² yáh³ jmu² tsú²? Já² ní¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, ¿he³ ya³ láih³² zaun³² tsú² jmái² hi³ ca³tin¹ hla¹ hí³? ³⁰ Hi³ jnoh¹ siáh³, ¿he³ ya³ láih³² tauh²³ jnoh¹ ñí¹ háinh¹³ jmái¹ ca³la³ jí³² ní¹juáh³ tiá² hin² la³ jenh¹³? ³¹ Quí¹ la³jí³² jmái¹ bíh¹ zenh² jná¹³ ñí¹ hmú²¹; ma³tson¹³ jná¹³ jái¹³ ní² reh² la³jmí¹ ma³tson¹³ jná¹³ hi³ cu³tí³ tsah¹ jná¹³ hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² tanh² ta²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo Tí³² Juo¹³ dí². ³² Já¹ juú² Éfeso lá², lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ má²ca³quí¹ ca³ta¹³ jnoh¹ quiúnh¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náí². Tí³la³ né³² né³, sá¹jmí¹ hi³ hu²¹ tsin³² jná¹³ la³

cun³ qui³ hu²¹ jáun² tsí³ tsá²mi³cuóun², jáun² ¿he³ dá² láí¹³ jná¹³ hi³ má²ca³há² ca³nga² ná¹ la³ jáun²? Jáun² né³, sá¹jmí¹ hi³ tson² hi³ tiá² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun²: “¿Cuí¹ cú¹ cúí¹ hnáih¹³ dí², quí¹ tsa³háu² má²jún³ bíh¹ dí²!”, la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³ jáun² ma³ jan² tsáu².

³³ Ti³la³ ha³ lí² lí¹ cúí¹ lí³can² náh², ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³ cun³ lí³ jáí¹³ hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Ní¹juáh³ tsá² juónh²³ re² quionh³ tsá² hláih¹, jáun² má¹lí³² jáun² má²lín³ tsú² tsá² hláih¹ bíh¹ uá²jai³²”. ³⁴ ¿Tianh³ náh² hi³ ná¹jniá³ jmí¹ honh² náh² ca³ti²¹ hi³ chu²¹, ha³ lí² lí¹ jmú² náh² tso³! Quí¹ ma³ jan² hnoh² ca³la³ hí¹juáh³ tiá² cuóun³² bíh¹ náh² Dió³². Juanh³² jná¹³ la³ ní² hi³ jáun² lí³ hinh¹ náh².

He³ lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

³⁵ Hi³ ca³ti²¹ jáí¹³ jáun² né³, tiá² né¹, ho³ sa³ zian² ma³ jan² tsá² lí¹³ nga³: “¿He³ dá² lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³? ¿He³ dá² lánh³ rón³² jniá³ tsú² lí¹³?” ³⁶ Cáun² jú¹ te³ bíh¹ jaun³² nga² tsú², quí¹ ní¹juáh³ jmí¹ jánh¹³ nú² cá² máí³ jún², tiá² lí¹³ yáh³ hion¹³ cáun² chí² ñeh¹ hmai²¹ ní¹juáh³ tiá² la³ tsa³hín³ tín² jún² jáun². ³⁷ Quí¹ jun³juáh¹³ hmáih³² yáh³ jonh² jñi³² tsú², quí¹ máí³ bíh¹, uá¹ hi³ cuú²miih²¹ ho³ lí³ua³ cáun² máí³ siáh³ siáh³. ³⁸ Hi³ ní¹ má¹ti³ ñí¹ hiá²¹ né³, Dió³² bíh¹ má²jmu² he³ lánh³ jniá³ ma³ quin³² ma³ cá² ñí¹, siánh³ jniá³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ cá² tan³ ní¹ má¹ca³hiá². ³⁹ Tiá² cá²ren² yáh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ ngú³; quí¹ siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ tsáu², siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ jáh³ quiú³ cuá² ta³, siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ quiuh²¹ tan³², hi³ siánh³ ñí¹ bíh¹ siáh³ quioh²¹ jáh³ jmáí². ⁴⁰ La³ ní² bíh¹ lí³ siáh³ hi³ siánh³ bíh¹ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mi³cuú², hi³ siánh³ bíh¹ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; za² lín³² bíh¹ lánh³ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá²

zian² hñu³mi³cuú² la³ cónh³ bíh¹ hi³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². ⁴¹ Siánh³ bíh¹ jniá³ joh¹ quioh²¹ hiú² la³ cónh³ bíh¹ joh¹ quioh²¹ zíh² jí³ joh¹ quioh²¹ chí¹jmai²¹; hi³ hí¹ la³ tí³ má²tún² hmóu³² yáh³ chí¹jmai²¹ tiá² cá²ren² joh¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³².

⁴² La³ jáun² bíh¹ lí¹³ siáh³ ní¹ má¹ca³jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³. Hó²³ tsú² ngu³ hi³ lí¹³ sáh³², tí³la³ ní¹ má¹ca³jenh¹³ tsú² né³, má²quian³² tsú² cáun² ngu³ hi³ tiú²uú² lí¹³ sáh³² bíh¹. ⁴³ Hó²³ tsú² cáun² hi³ tsí¹juí³, tí³la³ má¹lí³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien². Cáun² hi³ huán¹ tsí³ bíh¹ hó²³ tsú², hi³ má¹lí³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ pin³. ⁴⁴ Quí¹ ngu³ hi³ ca³tin¹ tsú² ta²¹lá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ hó²³ tsú², tí³la³ má¹lí³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² ngu³ hi³ la³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mi³cuú² bíh¹. Quí¹ la³jmí¹ zia³² cá² ñí¹ ngu³ hi³ ca³tin¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ zia³² siáh³ cá² ñí¹ ngu³ hi³ ca³tin¹ tsá² zian² hñu³mi³cuú².

⁴⁵ Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Hla¹ Adán tsá² la³ñí¹ ca³lín³ jan² tsá² zia³² jmi²chí³ quioh²¹”; tí³la³ Tsá² lín³ hí³ Adán Tsá² ñí¹ ca³táuh³ má¹ná¹, quian³² cáun² jmi²chí³ hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² bíh¹ tsáu². ⁴⁶ Jáun² né³, jun³juáh¹³ ngu³ hi³ ca³tí²¹ hñu³mi³cuú² yáh³ tín² ca³lí³ zia³², quí¹ la³ñí¹ tín² lí³ hniáuh³² ngu³ hi³ ca³tí²¹ ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; má¹lí³² jáun² máh³ já³² hi³ ca³tí²¹ hñu³mi³cuú². ⁴⁷ Tsá²ñuh² tsá² la³ñí¹, ca³lín³ cun³quionh³ cuáh¹, hi³ hí³ né³ jmi¹ zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; tí³la³ Tsá² ñí¹ má²tenh³ má¹na²¹, jan² Tsá² cua³han³ tí³ hñu³mi³cuú² bíh¹. ⁴⁸ Hí³ jáun² dá² la³jmí¹ lín³ tsá²ñuh² tsá² ca³lín³ hí³ cun³quionh³ cuáh¹ bíh¹ lín³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², tí³la³ tsá² ca³tin¹ lí³ zian² tí³ hñu³mi³cuú² má¹ná¹, lín¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Tsá² ja³ hí³ tí³ hñu³mi³cuú² bíh¹.

49 Tsá² ca³lí³zian² hí³ cun³quionh³ cuáh¹ lín³ nóh³² hí³ ca³ta¹ dí² ta³né³². Hi³ jáun² Tsá² cuá³ hí³ hñu³mi³cuú² né³, lín³ nóh³² hí³ ca³ta¹ dí² jmí¹tsú² jmí¹ja³².

50 Hi³ jáun² reh², la³ cun³ hí³ hnó³² jná¹³ juah²¹ ñí¹con² hnoh² lí³ la³ lá²: Tsá² qui³ quian³² ngú³ hí³ ca³ti²¹ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² ca³tin¹ yáh³ tsánh³² ñí¹ cuá¹quien² Dió³²; qui¹ tsá² quian³² ngú³ hí³ sah³² tiá² ca³tin¹ yáh³ hiáuh³ la³ cun³ hí³ hiáuh¹³ jáun² tsá² quian³² ngú³ hí³ jmí¹líh³ tiú²uú² sáh³². 51 Tí³la³ hnó³² jná¹³ hí³ lí³ ñíh¹³ náh² cáun² jái¹³ hí³ jmí¹ ná¹hmá¹: Tiá² la³jái³² dí² hiá¹ tsáu¹³ yáh³; tí³la³ cun³ jáun² la³jái³² bíh¹ dí² zan¹³ hí³ jmu³ Dió³². 52 Cu³diá²jan² la³ lá² bíh¹ zan¹³ dí², la³ jan² tsá² lí²hméih³² ñí¹, ní¹ má¹cá²hen³ mah¹ hí³ jiéi³² tsú² mí¹ñí² ñí¹ ca³tauh³ jmái¹. Jáun² ní¹ má¹ca³jie³ tsú² mí¹ñí² né³, jenh¹³ ca³la³ jín³² tsá² má²cá²tsan³, hí³ jáun² jmí¹líh³ bíh¹ tiú²uú² tón³² jmái¹ tsán¹³ tsú²; hí³ ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ zan¹³ dí² jmái¹ jáun². 53 Qui¹ la³ cun³ lí³ hí³ ziaun² dí² lá² ta³né³², cáun² hí³ tiá² má²híe² bíh¹, hniáuh³² bíh¹ lan¹³ cáun² hí³ ma³híe² la³ cun³ jmí¹hi³nio²; hí³ ngú³ quiú¹³ dí² hí³ sah³² né³, hniáuh³² lan¹³ cáun² hí³ tiú²uú² tón³² jmái¹ sáh³² bíh¹. 54 Hi³ jáun² ní¹juáh³ cáun² hí³ tiá² má²híe² ziaun² dí² lá² ta³né³², lan¹³ cáun² hí³ ma³híe² cun³ jmí¹hi³nio², jí³ ní¹juáh³ ngú³ hí³ sah³² quiú¹³ dí² lan¹³ siáh³ cáun² hí³ tiú²uú² tón³² jmái¹ sáh³², má¹jáun² bíh¹ má²lí³tí³ la³ cun³ hí³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hí³ juáh³ jáun² la³ lá²: “¡Má²já²hín³ bíh¹ hmú³²; má²ca³cah¹³ bíh¹ Dió³² jmái¹! 55 Hnú² hmú³², ¿né² dá² hí³ ca³lín¹³ hnú²? Hnú² hmú³², ¿né² dá² hí³ jlánh¹ jmí¹ jmúh³² hnú² jáun² hian² honh²?” 56 Cun³quionh³ tso³ bíh¹ tin² hmú³² jmu³ hian² tsí³, hí³ cun³quionh³ liei²¹ bíh¹ joh²³ siáh³ tso³ pí³. 57 Tí³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² má¹ná¹, Tsá² jmu²

hi³ hi³ cah¹ dí² jmái¹ cun³ quionh³ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí².

⁵⁸ Cun³ ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², cuí¹ zian² náh² hi³ ná¹tióh³ cáun² honh² jí³ hi³ nio² tiá³ honh² náh² jmái¹ ca³la³ jí³², hi³ tí³ lí³mí¹ ná¹jmuh³² náh² ta²¹ quióh²¹ Ti³² Juo¹³ dí² cun³ jmá² cun³ jnia³²; qui¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ta²¹ hi³ jmuh³² náh² cu³tsa³² quiúnh¹ náh² Ti³² Juo¹³ dí², ha³ tiá² lí¹ ná¹hín²³ yáh³.

16

Quie³ hi³ cunh²³ tsú² hi³ ca³tín¹ tsá² reh²

¹ Jáun² né³, ca³tí²¹ quie³ hi³ cunh²¹ náh² hi³ ca³tín¹ tsá² joh¹ Dió³², jmu³ náh² la³ cun³ héih³² hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² lín³ cuáh³² zian² tí³ hué³² Galacia. ² Ma³ cun³ jña³ jmái¹ jmí¹ dú²me¹ hniáuh³² hmáh¹ hnoh² ca³lá² quie³ tí³ có³² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², la³ cun³ rón³² tí³ hi³ má²ca³janh¹ náh², hi³ jáun² tiá² lí³ hniáuh³² hi³ cánh³ cunh²¹ náh² ní¹ má¹cá²chó³² jná¹³ ñí¹ ní². ³ Hi³ jáun² ní¹ má¹cá²chó³² jná¹³, má²zein²¹ ná¹ tsá² hion¹³ hnoh² hmóu³² tí³ ñí¹con² tsá² reh² zian² já¹ juú² Jerusalén, hi³ tsa³can³² quie³ hi³ má²ca³cunh²¹ náh² jáun². Ja³bí¹ cue¹ jná¹³ tsú² siáh³ cáun² sí² hi³ tsa³can³² tsú² tí³ ñí¹con² tsá² hí³. ⁴ Jáun² ní¹juáh³ ca³lín¹³ hnoh² hi³ chú³² ñe¹ jná¹³ uá²jai³², jáun² ñe¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³.

La³ cun³ hi³ hu²¹ tsí³ Po¹ jmu³

⁵ Jáun² né³, ní¹ má¹tí³ ñí¹ ngau²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ ní², hniáuh³² ñí¹nga¹ jná¹³ tín² hué³² Macedonia, hi³ jáun² má¹lí³² jáun² máh³ chau²¹ jná¹³ já¹ juú² Corinto ní². ⁶ Ho³ sa³ lí¹³ ñi²¹ jná¹³ ca³lá² ué³ jmái¹ ñí¹ ní² quiúnh¹ hnoh², ho³lá²dá² ñi²¹ jná¹³ ñí¹ ní² tá¹la³ ngá¹³ jmí¹ ñí¹cuóu³, hi³ jáun² má¹jáun² lí¹³ má¹hau¹ hnoh² jná¹³ ca³tí²¹ juí³² ñí¹ ñe¹

jná¹³ ní¹ má¹lí³² jáun². ⁷ Qui¹ tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ hi³ tí³ lí¹
 ñí¹nga¹ ná¹ ñí¹ ní² hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh², tí³la³ hu²¹ tsin³²
 jná¹³ hi³ ñí¹ñí²¹ ná¹ ca³lá² ué³ bíh¹ quiúnh¹ hnoh² ní¹juáh³
 hi³ cué³² Tí³² Juo¹³ dí² jái¹³. ⁸ Tí³la³ la³ má²cuon¹ jáun² bíh¹
 jná¹³ já¹ juú² Éfeso lá² ca³la³ ñí¹ tí³ jmái¹ Pentecostés, ⁹ qui¹
 jlánh¹ re² zia³² jái¹³ hi³ lí¹³ cua³hai³² re² ta²¹ hi³ cuá¹jmu²
 jná¹³ hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹ lá², uá¹jinh¹ zian² juoun³²
 lín³² tsá² hnió³ qui³ jní³² jui³².

¹⁰ Ní¹juáh³ hi³ ca³chó³² Timoteo ñí¹ ní², jmu³ náh² tion³
 hi³ tiá² lin¹ hi³ zia³² hi³ lí³ hí³² tsí³ tsú² ja¹ quián¹³ hnoh²,
 qui¹ hí³ bíh¹ jan² tsá² jmu² uá²jaí³² tá¹³ Tí³² Juo¹³ dí² la³jmí¹
 jmu² jná¹³. ¹¹ Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ hi³
 jmúh¹³ náh² hí¹ jan² hi³ tiá² quiú² tiá² jéin²³ náh² tsú². Tí³
 re² ma³hon¹ náh² tsú², hi³ jáun² cuí¹ jáunh¹³ tsú² cáun²
 hi³ re² hi³ tin², hi³ ja³jie³ jná¹³, qui¹ lá² cuá¹jan³² jná¹³ tsú²
 quiúnh¹ ná¹ tsá² reh² dí² ñí¹ hná¹ lá².

¹² Hi³ ca³tin¹ Apolos reh² dí² né³, jmí¹ má²ca³hiu³ ca³mí³
 lín³² jná¹³ ñí¹con² tsú² hi³ jmí¹ tsó²¹ tsú² quionh³ tsá²
 reh² hi³ tsa³jie³ hnoh², tí³la³ la³ tí³ ta³né³² cun³ tiá²
 má²ca³lí³hnió³ bíh¹ tsú²; tí³la³ tsó³² bíh¹ tsú² ní¹juáh³ ní¹
 má¹ca³jien³.

Jái¹³ ñí¹ má²ca³táuh³

¹³ Jáun² né³, tianh³ náh² ná¹ñí¹ náh², jí³ hi³ cuí¹ ná¹tioh³
 cáun² honh² náh² ca³tí²¹ la³ cun³ hi³ táunh²³ náh² ta²¹. Tiá³
 chá¹ náh² honh², ha³ lí² juenh³. ¹⁴ La³jí³² hi³ jmúh¹³ náh²,
 jmu³ náh² cun³quionh³ hi³ hno³ náh² tsáu².

¹⁵ Né³² né³ reh², hnoh² má²ná¹ñí¹ náh² hi³ tsá² hñú¹³
 Estéfanos bíh¹ tsá² la³ñí¹ hi³ ca³taunh³ ta²¹ jú¹ chú³² tí³
 hué³² Acaya, hi³ tsá² hí³ né³, má²ca³jmú³ ná¹chan¹ hmóu³²
 hi³ ma³cón³² la³jín³² tsá² joh¹ Dió³². ¹⁶ Jáun² jná¹³ né³ hnó³²

hi³ hnoh² jmúh¹³ náh² niuh¹ ñí¹con² lí³ua³ jan² tsá² la³ hí³,
jĩ³ ñí¹con² la³jín³² tsá² tionh² quionh³ tsú² hi³ jmu² ta²¹ la³
jáun².

17 Jlánh¹ lí²hiún² tsin³² jná¹³ qui¹hliá² má²cuá²taunh²¹
Estéfanos quionh³ Fortunato jĩ³ Acaico ñí¹ lá², qui¹ tsá² hí³
bíh¹ má²ca³jmú³ ñí¹con² jná¹³ cáun² hi³ tiá² la³ lí¹³ jmúh¹³
hnoh², cun³ñí¹ hi³ tiá² tionh² yáh³ hnoh² ñí¹ lá². 18 Tsá²
hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ hi³ má²ca³niau²¹ re² tsin³² jná¹³ la³jmí¹
ca³chá³ tsú² jáun² re² honh² hnoh². Jáun² né³, hniáuh³²
bíh¹ má¹quien¹³ náh² tsá² la³ hí³.

19 Jáun² né³, ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² lín³ cuáh³²
zian² tí³ hué³² Asia lá² juáh³: “Hia² náh²” ñí¹con² hnoh².
Ñú² Aquila quionh³ mí¹ Prisca ñí²cuo², jĩ³ la³jín³² tsá² lín³
cuáh³², tsá² qui³ ngih³² hí³ hñú¹³ tsú², juáh³ siáh³ ñí¹con²
hnoh²: “Hia² náh²” ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹
Tĩ³² Juo¹³ dí². 20 “Hia² náh²” —juáh³ siáh³ ca³la³ jín³² tsá²
reh² dí² zian² já¹ juú² lá² ñí¹con² hnoh². Ren¹ náh² tsá²ján²
tsá²ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ cun³ qui³ ráin³² tsú²
jan² rainh²¹.

21 Jná¹³ Po¹, cuá¹jmu² ná¹ cun³quionh³ uón³² huen² tun³
hni³² jon¹ já¹³ lá², hi³ juah³² jná¹³: “Hia² náh²” ñí¹con²
hnoh².

22 Lí³ua³ jan² tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³ Jesucristo Tĩ³²
Juo¹³ dí², quiu³juóu³² cuí¹ cháu¹³. ¡Ñah³² hniu³², hnú² Tĩ³²
Juo¹³ jnoh¹!

23 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesús Tĩ³² Juo¹³ dí².

24 Cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, jĩ³lin² bíh¹
hnoh² hnau³ jná¹³. [Cun³ ní² bíh¹ tí³ já¹³.]

Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² lin³ Cristo
**New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec,
 Sochiapam)**

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2021 from source files dated 9 Oct 2020

6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c